

WETTEKSTEN

Burgerlijk Wetboek/ Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering

Inclusief FW, overgangsrecht en
toekomstige wetgeving

EDITIE 2019-2020

 Wolters Kluwer

Deventer – 2019

Voorwoord

Voor u ligt de editie 2019-2020 van de pocket Wetteksten Burgerlijk Wetboek/Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. De pocket is bestemd voor de velen die deze wetteksten voor hun studie, hun werkring of voor privégebruik bij de hand willen hebben. Deze editie is geheel bijgewerkt naar de stand van zaken per 15 juni 2019.

Centraal staan het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. Ook is aanverwante wet- en regelgeving opgenomen. Verder bevat deze pocket het wetsvoorstel Wet herziening partneralimentatie (*Kamerstukken* 34231), Wet bestuur en toezicht rechtspersonen (*Kamerstukken* 34491), Wetsvoorstel bevorderen langetermijnbetrokkenheid van aandeelhouders (*Kamerstukken* 35058) en Wet continuïteit ondernemingen I (*Kamerstukken* 34218). Op 19 juni 2019 is de Wet arbeidsmarkt in balans in het Staatsblad gepubliceerd (*Stb.* 2019, 219). Deze wet is meegenomen in deze bundel. Dit geldt ook voor de Wet collectieve afwikkeling massaschade (*Stb.* 2019, 130).

Op 1 januari 2018 is in werking getreden de Wet van 24 april 2017 tot wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek en de Faillissementswet teneinde de omvang van de wettelijke gemeenschap van goederen te beperken (*Stb.* 2017, 177 en 178). Voor wie een huwelijk of een geregistreerd partnerschap is aangegaan na 1 januari 2018 zonder voorafgaand huwelijkse voorwaarden op te stellen is een beperkte gemeenschap van goederen ontstaan. Ten aanzien van voor die datum zonder huwelijkse voorwaarden aangegane huwelijken en geregistreerde partnerschappen blijft de wettelijke gemeenschap van goederen van voor die datum gelden. Om die reden is op een aantal plaatsen de wettekst van voor 1 januari 2018 in een voetnoot opgenomen.

Speciale aandacht kreeg bij deze editie weer de wet- en regelgeving in verband met de voorgenomen innovatie van het burgerlijk procesrecht voor de procedure in eerste aanleg en hoger beroep, die oorspronkelijk was gebaseerd op het programma KEI (Kwaliteit en Innovatie). Inmiddels is duidelijk dat de KEI-wetgeving zijn beste tijd heeft gehad. Op 13 juni 2019 is het zogenoemde Wetsvoorstel Spoedwet KEI als hamerstuk door de Tweede Kamer afgedaan: Wetsvoorstel 35175 ('Wijziging van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering tot intrekking van de verplichting om elektronisch te procederen bij de rechtbanken Gelderland en Midden-Nederland en tot verruiming van de mogelijkheden van de mondelinge behandeling in het civiele procesrecht'). Het voorstel is in behandeling bij de Eerste Kamercommissie voor Justitie en Veiligheid. Tenzij een van de leden uiterlijk 25 juni 2019 kenbaar maakt schriftelijke voorbereiding te wensen, zal de commissie blanco eindverslag uitbrengen en zal het voorstel op 2 juli 2019 als hamerstuk worden afgedaan. De tekst van dit belangrijke wetsvoorstel is dan ook in deze editie opgenomen. De gebruikers van deze bundel wordt intussen geadviseerd om nieuwe ontwikkelingen (via de bekende websites zoals www.overheid.nl, www.rechtspraak.nl, www.tweedekamer.nl en www.eerstekamer.nl) nauwkeurig te volgen.

Ter onderscheid met het geldende recht gebruiken wij voor toekomstige wetgeving een cursieve letter. De wetsartikelen zijn voorzien van instructieve kopjes in de marge. Ook zijn er grijze blokjes aangebracht aan de snijkant van de pagina's. Deze blokjes markeren de diverse onderdelen, waarvan u het overzicht vindt in de inhoudsopgave. Achterin deze pocket is een trefwoordenregister opgenomen. Wij hopen dat deze pocket aan uw wensen zal voldoen.

De uitgever

INHOUD

Voorwoord / V

Burgerlijk Wetboek Boek 1 / 1

Boek 1	Personen- en familierecht / 1
Titel 1	Algemene bepalingen / 1
Titel 2	Het recht op de naam / 1
Titel 3	Woonplaats / 4
Titel 4	Burgerlijke stand / 4
Afdeling 1	De ambtenaar van de burgerlijke stand / 4
Afdeling 2	De registers van de burgerlijke stand en de bewaring daarvan / 5
Afdeling 3	Akten van de burgerlijke stand en partijen bij deze akten / 6
Afdeling 4	De akten van geboorte, van overlijden en de akten houdende attestaties de vita / 7
Afdeling 5	Latere vermeldingen / 10
Afdeling 6	Akten van inschrijving van bepaalde rechterlijke uitspraken / 11
Afdeling 7	De bewijskracht van akten van de burgerlijke stand alsmede van afschriften en uittreksels / 11
Afdeling 8	De openbaarheid van de akten van de burgerlijke stand / 12
Afdeling 9	De aanvulling van de registers van de burgerlijke stand en de verbetering van de daarin voorkomende akten en latere vermeldingen / 12
Afdeling 10	Inschrijving van buitenlandse akten en de rechterlijke last tot het opmaken van een vervangende akte van geboorte / 13
Afdeling 11	De verklaring voor recht omtrent de rechtsgeldigheid in Nederland van een buitenlandse akte of uitspraak / 14
Afdeling 12	Voorziening tegen de weigering tot het opmaken van een akte van de burgerlijke stand of tot een andere verrichting / 15
Afdeling 13	Wijziging van de vermelding van het geslacht in de akte van geboorte / 15
Afdeling 14	De Commissie van advies voor de zaken betreffende de burgerlijke staat en de nationaliteit / 16
Titel 5	Het huwelijk / 17
Afdeling 1	Vereisten tot het aangaan van een huwelijk / 17
Afdeling 2	Formaliteiten die aan de voltrekking van het huwelijk moeten voorafgaan / 18
Afdeling 3	Stuiting van het huwelijk / 19
Afdeling 4	De voltrekking van het huwelijk / 20
Afdeling 5	Nietigverklaring van een huwelijk / 21
Afdeling 6	Bewijs van het bestaan van het huwelijk / 22
Titel 5A	Het geregistreerd partnerschap / 23
Titel 6	Rechten en verplichtingen van echtgenoten / 24
Titel 7	De wettelijke gemeenschap van goederen / 27
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 27
Afdeling 2	Het bestuur van de gemeenschap / 30
Afdeling 3	Ontbinding van de gemeenschap / 30
Afdeling 4	Opheffing van de gemeenschap bij beschikking / 32
Titel 8	Huwelijkse voorwaarden / 33
Afdeling 1	Huwelijkse voorwaarden in het algemeen / 33
Afdeling 2	Verrekenbedingen / 34
§ 1	Algemene regels voor verrekenbedingen / 34
§ 2	Periodieke verrekenbedingen / 35
§ 3	Finale verrekenbedingen / 36
Titel 9	Ontbinding van het huwelijk / 37
Afdeling 1	Ontbinding van het huwelijk in het algemeen / 37
Afdeling 2	Echtscheiding / 37
Titel 10	Scheiding van tafel en bed en ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed / 39
Afdeling 1	Scheiding van tafel en bed / 39
Afdeling 2	Ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed / 40
Titel 11	Afstamming / 41

Afdeling 1	Algemeen / 41
Afdeling 2	Ontkenning van het door huwelijk of geregistreerd partnerschap ontstane vaderschap / 42
Afdeling 2a	Ontkenning van het door huwelijk of geregistreerd partnerschap ontstane moederschap / 42
Afdeling 3	Erkenning / 43
Afdeling 4	Gerechtelijke vaststelling van het ouderschap / 44
Afdeling 5	Inroeping of betwisting van staat / 45
Afdeling 6	De bijzondere curator / 45
Titel 12	Adoptie / 45
Titel 13	Minderjarigheid / 47
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 47
Afdeling 2	Handlichting / 47
Afdeling 3	De raad voor de kindbescherming / 48
Afdeling 4	Registers betreffende het over minderjarigen uitgeoefende gezag / 49
Titel 14	Het gezag over minderjarige kinderen / 50
Afdeling 1	Algemeen / 50
Afdeling 2	Ouderlijk gezag / 51
§ 1	Het gezamenlijk gezag van ouders binnen en buiten huwelijk en het gezag van één ouder na scheiding / 51
§ 1a	Het gezamenlijk gezag van ouders binnen een geregistreerd partnerschap / 52
§ 2	Het gezag van ouders anders dan na scheiding / 52
§ 2a	Gezag na meerderjarigverklaring / 54
§ 3	Het bewind van de ouders / 54
Afdeling 3	Gemeenschappelijke bepalingen betreffende de gezagsuitoefening door de ouders en de gezagsuitoefening door één van hen / 55
Afdeling 3a	Gezamenlijk gezag van een ouder tezamen met een ander dan een ouder / 56
§ 1	Het gezamenlijk gezag van rechtswege van een ouder tezamen met een ander dan een ouder / 56
§ 2	Het gezamenlijk gezag van een ouder tezamen met een ander dan een ouder krachtens rechterlijke beslissing / 56
§ 3	Gemeenschappelijke bepalingen inzake het gezamenlijk gezag van een ouder tezamen met een ander dan een ouder / 57
Afdeling 4	Ondertoezichtstelling van minderjarigen / 57
Afdeling 5	Beëindiging van het ouderlijk gezag / 62
Afdeling 6	Voogdij / 64
§ 1	Voogdij in het algemeen / 64
§ 2	Voogdij door een der ouders opgedragen / 65
§ 3	Voogdij door de rechter opgedragen / 65
§ 4	Voogdij van rechtspersonen / 66
§ 5	Ontslag van de voogdij / 67
§ 6	Onbevoegdheid tot de voogdij / 67
§ 7	Ondertoezichtstelling van onder voogdij staande minderjarigen / 68
§ 8	Beëindiging van voogdij / 68
§ 9	Het toezicht van de voogd over de persoon van de minderjarige / 69
§ 10	Het bewind van de voogd / 69
§ 11	De rekening en verantwoording bij het einde van de voogdij / 74
Titel 15	Omgang en informatie / 75
Titel 16	Curatele / 76
Titel 17	Levensonderhoud / 80
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 80
Afdeling 2	Voorziening in de kosten van verzorging en opvoeding van minderjarige kinderen en stiefkinderen / 82
Titel 18	Afwezigheid, vermissing en vaststelling van overlijden in bepaalde gevallen / 84
Afdeling 1	Onderbewindstelling in geval van afwezigheid / 84
Afdeling 2	Personen wier bestaan onzeker is / 84
Afdeling 3	Vaststelling van overlijden in bepaalde gevallen / 87
Titel 19	Onderbewindstelling ter bescherming van meerderjarigen / 87
Titel 20	Mentorschap ten behoeve van meerderjarigen / 93

Voorstel van wet van de leden Van Oosten, Kuiken en Groothuizen tot wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek en van enige andere wetten in verband met de herziening van het stelsel van partneralimentatie (Wet herziening partneralimentatie) / 97

Burgerlijk Wetboek Boek 2 / 101

Boek 2	Rechtspersonen / 101
Titel 1	Algemene bepalingen / 101
Titel 2	Verenigingen / 109
Titel 3	Coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen / 115
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 115
Afdeling 2	De raad van commissarissen bij de grote coöperatie en bij de grote onderlinge waarborgmaatschappij / 118
Titel 4	Naamloze vennootschappen / 121
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 121
Afdeling 2	De aandelen / 124
Afdeling 3	Het vermogen van de naamloze vennootschap / 130
Afdeling 4	De algemene vergadering / 140
Afdeling 5	Het bestuur van de naamloze vennootschap en het toezicht op het bestuur / 147
Afdeling 6	De raad van commissarissen bij de grote naamloze vennootschap / 153
Afdeling 7	Evenwichtige verdeling van de zetels over vrouwen en mannen / 159
Titel 5	Besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid / 159
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 159
Afdeling 2	De aandelen / 162
Afdeling 3	Het vermogen van de vennootschap / 167
Afdeling 4	De algemene vergadering / 173
Afdeling 5	Het bestuur van de vennootschap en het toezicht op het bestuur / 177
Afdeling 6	De raad van commissarissen bij de grote besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid / 182
Afdeling 7	Evenwichtige verdeling van de zetels over vrouwen en mannen / 187
Titel 6	Stichtingen / 188
Titel 7	Fusie en splitsing / 192
Afdeling 1	Algemene bepaling / 192
Afdeling 2	Algemene bepalingen omtrent fusies / 192
Afdeling 3	Bijzondere bepalingen voor fusies van naamloze en besloten vennootschappen / 196
Afdeling 3a	Bijzondere bepalingen voor grensoverschrijdende fusies / 199
Afdeling 4	Algemene bepalingen omtrent splitsingen / 202
Afdeling 5	Bijzondere bepalingen voor splitsingen waarbij een naamloze of besloten vennootschap wordt gesplitst of wordt opgericht / 208
Titel 8	Geschillenregeling en het recht van enquête / 211
Afdeling 1	Geschillenregeling / 211
Afdeling 2	Het recht van enquête / 215
Afdeling 3	Het openbaar bod / 220
Titel 9	De jaarrekening en het bestuursverslag / 222
Afdeling 1	Algemene bepaling / 222
Afdeling 2	Algemene bepalingen omtrent de jaarrekening / 222
Afdeling 3	Voorschriften omtrent de balans en de toelichting daarop / 224
§ 1	Hoofddeling van de balans / 224
§ 2	Activa / 224
§ 3	Passiva / 225
Afdeling 4	Voorschriften omtrent de winst- en verliesrekening en de toelichting daarop / 227
Afdeling 5	Bijzondere voorschriften omtrent de toelichting / 228
Afdeling 6	Voorschriften omtrent de grondslagen van waardering en van bepaling van het resultaat / 232
Afdeling 7	Bestuursverslag / 235
Afdeling 8	Overige gegevens / 236
Afdeling 8a	Verslag over betalingen aan overheden / 236
Afdeling 9	Deskundigenonderzoek / 236
Afdeling 10	Openbaarmaking / 237

Afdeling 11	Vrijstellingen op grond van de omvang van het bedrijf van de rechtspersoon / 239
Afdeling 12	Bepalingen omtrent rechtspersonen van onderscheiden aard / 241
Afdeling 13	Geconsolideerde jaarrekening / 243
Afdeling 14	Bepalingen voor banken / 245
Afdeling 15	Bepalingen voor verzekeringsmaatschappijen / 247
§ 1	Algemene bepalingen / 247
§ 2	Voorschriften omtrent de balans en de toelichting daarop / 248
§ 3	Voorschriften omtrent de winst- en verliesrekening en de toelichting daarop / 250
§ 3a	Het overzicht van de samenstelling van het totaalresultaat / 252
§ 4	Bijzondere voorschriften omtrent de toelichting / 252
§ 5	Bijzondere voorschriften omtrent de grondslagen van waardering en van bepaling van het resultaat / 253
§ 6	Bijzondere bepalingen voor de geconsolideerde jaarrekening / 255
Afdeling 16	Rechtspleging / 255

Voorstel van wet tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek in verband met de uniformering en de verduidelijking van enkele bepalingen omtrent het bestuur en de raad van commissarissen van rechtspersonen (Wet bestuur en toezicht rechtspersonen) / 261

Voorstel van wet tot wijziging van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, de Wet op het financieel toezicht en de Wet giraal effectenverkeer ter uitvoering van Richtlijn 2017/828/EU van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2017 tot wijziging van Richtlijn 2007/36/EG wat het bevorderen van de langetermijnbetrokkenheid van aandeelhouders betreft (PbEU 2017, L 132) / 269

Boek 3	Burgerlijk Wetboek Boek 3 / 279 Vermogensrecht in het algemeen / 279
Titel 1	Algemene bepalingen / 279
Afdeling 1	Begripsbepalingen / 279
Afdeling 1A	Elektronisch vermogensrechtelijk rechtsverkeer / 280
Afdeling 1B	Het voeren van een administratie / 281
Afdeling 2	Inschrijvingen betreffende registergoederen / 282
Titel 2	Rechtshandelingen / 285
Titel 3	Volmacht / 289
Titel 4	Verkrijging en verlies van goederen / 292
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 292
Afdeling 2	Overdracht van goederen en afstand van beperkte rechten / 293
Afdeling 3	Verkrijging en verlies door verjaring / 296
Titel 5	Bezit en houderschap / 297
Titel 6	Bewind / 299
Titel 7	Gemeenschap / 299
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 299
Afdeling 2	Enige bijzondere gemeenschappen / 302
Afdeling 3	Nietige en vernietigbare verdelingen / 303
Titel 8	Vruchtgebruik / 304
Titel 9	Rechten van pand en hypotheek / 307
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 307
Afdeling 2	Pandrecht / 308
Afdeling 3	Pandrecht van certificaathouders / 312
Afdeling 4	Recht van hypotheek / 312
Titel 10	Verhaalsrecht op goederen / 316
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 316
Afdeling 2	Bevoorrechte vorderingen op bepaalde goederen / 317
Afdeling 3	Bevoorrechte vorderingen op alle goederen / 318
Afdeling 4	Retentierecht / 318
Titel 11	Rechtsvorderingen / 319

	Burgerlijk Wetboek Boek 4 / 327
Boek 4	Erfrecht / 327
Titel 1	Algemene bepalingen / 327
Titel 2	Erfopvolging bij versterf / 328
Titel 3	Het erfrecht bij versterf van de niet van tafel en bed gescheiden echtgenoot en van de kinderen alsmede andere wettelijke rechten / 329
Afdeling 1	Het erfrecht bij versterf van de niet van tafel en bed gescheiden echtgenoot en van de kinderen / 329
Afdeling 2	Andere wettelijke rechten / 333
Titel 4	Uiterste willen / 336
Afdeling 1	Uiterste wilsbeschikkingen in het algemeen / 336
Afdeling 2	Wie uiterste wilsbeschikkingen kunnen maken en wie daaruit voordeel kunnen genieten / 338
Afdeling 3	Legitieme portie / 339
§ 1	Algemene bepalingen / 339
§ 2	De omvang van de legitieme portie / 340
§ 3	Het geldend maken van de legitieme portie / 342
Afdeling 4	Vorm van uiterste willen / 344
Afdeling 5	Herroeping van uiterste wilsbeschikkingen / 347
Titel 5	Onderscheiden soorten van uiterste wilsbeschikkingen / 347
Afdeling 1	Erfstellingen / 347
Afdeling 2	Legaten / 347
§ 1	Algemene bepalingen / 347
§ 2	Giften en andere handelingen die worden aangemerkt als legaten / 349
Afdeling 3	Testamentaire lasten / 349
Afdeling 4	Stichtingen / 350
Afdeling 5	Makingen onder tijdsbepaling en onder voorwaarde / 350
Afdeling 6	Executeurs / 351
Afdeling 7	Testamenteir bewind / 353
§ 1	Algemene bepalingen / 353
§ 2	De bewindvoerder / 354
§ 3	De gevolgen van het bewind / 355
§ 4	Einde van het bewind / 357
Titel 6	Gevolgen van de erfopvolging / 358
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 358
Afdeling 2	Aanvaarding en verwerping van nalatenschappen en van legaten / 359
Afdeling 3	Vereffening van de nalatenschap / 362
Afdeling 4	Verdeling van de nalatenschap / 366
	Burgerlijk Wetboek Boek 5 / 369
Boek 5	Zakelijke rechten / 369
Titel 1	Eigendom in het algemeen / 369
Titel 2	Eigendom van roerende zaken / 369
Titel 3	Eigendom van onroerende zaken / 371
Titel 4	Bevoegdheden en verplichtingen van eigenaars van naburige erven / 373
Titel 5	Mandeligheid / 376
Titel 6	Erfdienstbaarheden / 377
Titel 7	Erfpacht / 379
Titel 8	Opstal / 381
Titel 9	Appartementsrechten / 382
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 382
Afdeling 2	De vereniging van eigenaars / 387
Afdeling 3	Rechten uit verzekeringsovereenkomsten / 389
Afdeling 4	Wijziging van de akte van splitsing en opheffing van de splitsing / 389
	Burgerlijk Wetboek Boek 6 / 393
Boek 6	Algemeen gedeelte van het verbintnissenrecht / 393
Titel 1	Verbintnissen in het algemeen / 393
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 393
Afdeling 2	Pluraliteit van schuldenaren en hoofdelijke verbondenheid / 393
Afdeling 3	Pluraliteit van schuldeisers / 395
Afdeling 4	Alternatieve verbintnissen / 395
Afdeling 5	Voorwaardelijke verbintnissen / 395

Afdeling 6	Nakoming van verbintenissen / 396
Afdeling 7	Opschortingsrechten / 398
Afdeling 8	Schuldeisersverzuim / 399
Afdeling 9	De gevolgen van het niet nakomen van een verbintenis / 400
§ 1	Algemene bepalingen / 400
§ 2	Verzuim van de schuldenaar / 401
§ 3	Verdere gevolgen van niet-nakoming / 401
§ 4	Boetebeding / 402
Afdeling 10	Wettelijke verplichtingen tot schadevergoeding / 402
Afdeling 11	Verbintenissen tot betaling van een geldsom / 406
Afdeling 12	Verrekening / 409
Titel 2	Overgang van vorderingen en schulden en afstand van vorderingen / 411
Afdeling 1	Gevolgen van overgang van vorderingen / 411
Afdeling 2	Subrogatie / 412
Afdeling 3	Schuld- en contractsoverneming / 412
Afdeling 4	Afstand en vermenging / 413
Titel 3	Onrechtmatige daad / 413
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 413
Afdeling 2	Aansprakelijkheid voor personen en zaken / 414
Afdeling 3	Produktaansprakelijkheid / 419
Afdeling 3A	Onerlijke handelspraktijken / 420
Afdeling 3B	Schending van mededingingsrecht / 424
Afdeling 4	Misleidende en vergelijkende reclame / 426
Afdeling 4A	Aansprakelijkheid bij elektronisch rechtsverkeer / 428
Afdeling 5	Tijdelijke regeling verhaalsrechten / 429
Titel 4	Verbintenissen uit andere bron dan onrechtmatige daad of overeenkomst / 429
Afdeling 1	Zaakwaarneming / 429
Afdeling 2	Onverschuldigde betaling / 430
Afdeling 3	Ongerechtvaardigde verrijking / 430
Titel 5	Overeenkomsten in het algemeen / 431
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 431
Afdeling 2	Het tot stand komen van overeenkomsten / 431
Afdeling 2a	Informatie over dienstverrichters en hun diensten naar aanleiding van de Dienstenrichtlijn / 434
Afdeling 2b	Bepalingen voor overeenkomsten tussen handelaren en consumenten / 435
§ 1	Algemene bepalingen / 435
§ 2	Bepalingen voor overeenkomsten anders dan op afstand of buiten de verkooppriimte / 438
§ 3	Bepalingen voor overeenkomsten op afstand en overeenkomsten buiten de verkooppriimte / 438
§ 4	Aanvullende bepalingen voor overeenkomsten buiten de verkooppriimte / 442
§ 5	Aanvullende bepalingen voor overeenkomsten op afstand / 443
§ 6	Specifieke bepalingen voor overeenkomsten op afstand en buiten de verkooppriimte inzake financiële producten en financiële diensten / 443
Afdeling 3	Algemene voorwaarden / 445
Afdeling 4	Rechtsgevolgen van overeenkomsten / 451
Afdeling 5	Wederkerige overeenkomsten / 453
	Burgerlijk Wetboek Boek 7 / 457
Boek 7	Bijzondere overeenkomsten / 457
Titel 1	Koop en ruil / 457
Afdeling 1	Koop: Algemene bepalingen / 457
Afdeling 2	Verplichtingen van de verkoper / 459
Afdeling 3	Bijzondere gevolgen van niet-nakoming van de verplichtingen van de verkoper / 461
Afdeling 4	Verplichtingen van de koper / 463
Afdeling 5	Bijzondere gevolgen van verzuim van de koper / 464
Afdeling 6	Bijzondere gevallen van ontbinding / 464
Afdeling 7	Schadevergoeding / 464
Afdeling 8	Recht van reclame / 465
Afdeling 9	Koop op proef / 465

Afdeling 10	Koop van vermogensrechten / 466
Afdeling 12	Ruil / 466
Titel 1A	Overeenkomsten betreffende het gebruik in deeltijd, vakantieproducten van lange duur, bijstand en uitwisseling / 466
Titel 2	Financiële zekerheidsovereenkomsten / 469
Titel 2A	Consumentenkredietovereenkomsten / 471
Afdeling 1	Bepalingen ter uitvoering van Richtlijn nr. 2008/48/EG van 23 april 2008 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten / 471
Onderafdeling 1	Algemene bepalingen / 471
Onderafdeling 2	Informatieverstrekking en handelingen voorafgaand aan het sluiten van de kredietovereenkomst / 473
Onderafdeling 3	Informatie en rechten betreffende kredietovereenkomsten / 474
Onderafdeling 4	Jaarlijks kostenpercentage / 478
Onderafdeling 5	Kredietgevers en kredietbemiddelaars / 478
Onderafdeling 6	Slotbepalingen / 479
Afdeling 2	Overige bepalingen betreffende consumentenkredietovereenkomsten / 479
Titel 2B	Goederenkrediet / 482
Afdeling 1	Goederenkrediet betreffende roerende zaken, niet-registergoederen / 482
Afdeling 2	Huurkoop onroerende zaken / 484
Onderafdeling 1	Algemene bepalingen / 484
Onderafdeling 2	Huurkoop van woonruimte / 486
Afdeling 3	Consumentenkredietovereenkomsten betreffende voor bewoning bestemde onroerende zaken / 487
Onderafdeling 1	Algemene bepalingen / 487
Onderafdeling 2	Informatieverstrekking en handelingen voorafgaand aan het sluiten van de kredietovereenkomst / 489
Onderafdeling 3	Jaarlijks kostenpercentage / 490
Onderafdeling 4	Informatie en rechten betreffende kredietovereenkomsten / 491
Onderafdeling 5	Slotbepalingen / 492
Titel 2C	Geldlening / 492
Titel 2D	Overeenkomst van pandbelening / 493
Titel 3	Schenking / 494
Titel 4	Huur / 497
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 497
Afdeling 2	Verplichtingen van de verhuurder / 497
Afdeling 3	De verplichtingen van de huurder / 498
Afdeling 4	De overgang van de huur bij overdracht van de verhuurde zaken en het eindigen van de huur / 500
Afdeling 5	Huur van woonruimte / 502
Onderafdeling 1	Algemeen / 502
Onderafdeling 2	Huurprijzen en andere vergoedingen / 503
§ 1	Huurprijzen / 503
§ 2	Andere vergoedingen / 507
§ 3	Slotbepalingen / 508
Onderafdeling 3	Medehuur en voortzetting van de huur / 509
Onderafdeling 4	Het eindigen van de huur / 511
Afdeling 6	Huur van bedrijfsruimte / 516
Titel 5	Pacht / 520
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 520
Afdeling 2	Vorm van de pachtovereenkomst / 521
Afdeling 3	Goedkeuring van de pachtovereenkomst / 521
Afdeling 4	Duur van de pachtovereenkomst / 523
Afdeling 5	Pachtprijs / 523
Afdeling 6	Verplichtingen van de verpachter / 524
Afdeling 7	Verplichtingen van de pachter / 526
Afdeling 8	Overgang van de pacht bij overdracht van de verpachte zaken / 528
Afdeling 9	Pachtoverneming / 528
Afdeling 10	Het eindigen van de pachtovereenkomst / 529
Afdeling 11	Het voorkeursrecht van de pachter / 531
Afdeling 12	Bijzondere pachtovereenkomsten / 533
§ 1	Verpachting door openbare lichamen / 533
§ 2	Verpachting binnen reservaten / 534
§ 3	Pacht van geringe oppervlakten / 535

§ 4	Teeltpacht en geliberaliseerde pacht / 535
Afdeling 13	Dwingend recht / 536
Afdeling 14	Slotbepalingen / 537
Titel 7	Opdracht / 537
Afdeling 1	Opdracht in het algemeen / 537
Afdeling 2	Lastgeving / 538
Afdeling 3	Bemiddelingsovereenkomst / 540
Afdeling 4	Agentuurovereenkomst / 541
Afdeling 5	De overeenkomst inzake geneeskundige behandeling / 544
Titel 7A	Pakketreisovereenkomst en gekoppeld reisarrangement / 548
Afdeling 1	Definities en toepassingsgebied / 548
Afdeling 2	Informatieverplichtingen en inhoud van de pakketreisovereenkomst / 550
Afdeling 3	Wijziging van de pakketreisovereenkomst vóór het begin van de pakketreis / 552
Afdeling 4	Uitvoering van de pakketreis / 554
Afdeling 5	Bescherming bij insolventie / 556
Afdeling 6	Gekoppelde reisarrangementen / 556
Afdeling 7	Slotbepalingen / 557
Titel 7B	Betalingstransactie / 557
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 557
Afdeling 2	Toestaan van betalingstransacties / 561
Afdeling 3	Uitvoering van de betalingstransactie / 565
§ 1	Betaalopdrachten, kosten en overgemaakte bedragen / 565
§ 2	Uitvoeringstermijn en valutadatum / 566
§ 3	Aansprakelijkheid / 567
Afdeling 4	Slotbepalingen / 569
Titel 9	Bewaarneming / 570
Titel 10	Arbeidsovereenkomst / 571
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 571
Afdeling 2	Loon / 572
Afdeling 3	Vakantie en verlof / 579
Afdeling 4	Gelijke behandeling / 582
Afdeling 5	Enkele bijzondere bedingen in de arbeidsovereenkomst / 583
Afdeling 6	Enkele bijzondere verplichtingen van de werkgever / 584
Afdeling 7	Enkele bijzondere verplichtingen van de werknemer / 587
Afdeling 8	Rechten van de werknemer bij overgang van een onderneming / 588
Afdeling 9	Einde van de arbeidsovereenkomst / 589
Afdeling 10	Bijzondere bepalingen voor handelsvertegenwoordigers / 606
Afdeling 11	Bijzondere bepalingen ter zake van de uitzendovereenkomst / 606
Afdeling 12	Bijzondere bepalingen terzake van de zee-arbeidsovereenkomst / 607
Afdeling 12a	De zeevarende in de visserij / 618
Titel 12	Aanneming van werk / 619
Afdeling 1	Aanneming van werk in het algemeen / 619
Afdeling 2	Bijzondere bepalingen voor de bouw van een woning in opdracht van een natuurlijk persoon die niet handelt in de uitoefening van een beroep of bedrijf / 621
Titel 14	Borgtocht / 622
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 622
Afdeling 2	Borgtocht, aangegaan buiten beroep of bedrijf / 623
Afdeling 3	De gevolgen van de borgtocht tussen de hoofdschuldenaar en de borg en tussen borg en voor de verbintenis aansprakelijke niet-schuldenaren onderling / 624
Titel 15	Vaststellingsovereenkomst / 624
Titel 17	Verzekering / 628
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 628
Afdeling 2	Schadeverzekering / 632
Afdeling 3	Sommenverzekering / 635
§ 1	Algemene bepalingen / 635
§ 2	Levensverzekering / 636
Titel 18	Lijfrente / 638

Wet arbeidsmarkt in balans / 641

Boek 7A	Burgerlijk Wetboek Boek 7A / 653
Negende titel	Bijzondere overeenkomsten; vervolg / 653
Eerste afdeling	Van maatschap / 653
Tweede afdeling	Algemeene bepalingen / 653
Derde afdeling	Van de verbindtenissen der vennoten onderling / 653
Vierde afdeling	Van de verbindtenissen der vennoten ten aanzien van derden / 655
Derdiende titel	Van de verschillende wijzen waarop de maatschap eindigt / 655
Eerste afdeling	Van bruikleening / 656
Tweede afdeling	Algemeene bepalingen / 656
Derde afdeling	Van de verplichtingen van dengenen die iets ter bruikleening ontvangt / 656
Vijftiende titel	Van de verplichtingen van den uitleener / 656
Zestiende titel	Van gevestigde of alijdurende renten / 657
Derde afdeling	Van kans-overeenkomsten / 657
	Van spel en weddenschap / 657

Boek 8	Burgerlijk Wetboek Boek 8 / 659
Titel 1	Verkeersmiddelen en vervoer / 659
Titel 2	Algemene bepalingen / 659
Afdeling 1	Algemene bepalingen betreffende vervoer / 660
Afdeling 2	Overeenkomst van goederenvervoer / 660
Afdeling 3	Overeenkomst van gecombineerd goederenvervoer / 661
Afdeling 4	Overeenkomst tot het doen vervoeren van goederen / 664
Afdeling 5	Overeenkomst van personenvervoer / 666
Afdeling 6	Overeenkomst tot binnenlands openbaar personenvervoer / 667
Titel 3	Overeenkomst van gecombineerd vervoer van personen / 670
Afdeling 1	Het zeeschip en de zaken aan boord daarvan / 670
Afdeling 2	Rederij van het zeeschip / 670
Afdeling 3	Rechten op zeeschepen / 672
Afdeling 4	Voorrechten op zeeschepen / 674
Afdeling 5	Voorrechten op zaken aan boord van zeeschepen / 676
Titel 4	Slotbepalingen / 677
Afdeling 2	Bemanning van een zeeschip / 677
Titel 5	Kapitein / 677
Afdeling 1	Exploitatie / 678
Afdeling 2	Algemene bepalingen / 678
Afdeling 3	Overeenkomst van goederenvervoer over zee / 679
Afdeling 4	Overeenkomst van personenvervoer over zee / 692
Titel 6	Enige bijzondere overeenkomsten / 700
Afdeling 1	Ongevallen / 700
Afdeling 2	Aanvaring / 700
Afdeling 3	Hulpverlening / 701
Afdeling 4	Avarij-grosse / 705
Afdeling 5	Gevaarlijke stoffen aan boord van een zeeschip / 706
§ 1	Aansprakelijkheid voor schade door verontreiniging door bunkerolie / 708
§ 2	algemene bepalingen en toepassingsgebied / 708
§ 3	aansprakelijkheid van de scheepseigenaar / 709
Afdeling 6	verplichte verzekering / 710
	Aansprakelijkheid voor de kosten van het lokaliseren, markeren en opruimen van een wrak / 712
Titel 7	Beperking van aansprakelijkheid voor maritieme vorderingen / 713
Titel 8	Het binnenschip en de zaken aan boord daarvan / 716
Afdeling 1	Rederij van het binnenschip / 716
Afdeling 2	Rechten op binnenschepen / 716
Afdeling 3	Huurkoop van teboekstaande binnenschepen / 718
Afdeling 4	Voorrechten op binnenschepen / 721
Afdeling 5	Voorrechten op zaken aan boord van binnenschepen / 722
Afdeling 6	Slotbepalingen / 723
Titel 9	Bemanning van een binnenschip / 724
Afdeling 2	Schipper / 724
Titel 10	Exploitatie / 724
Afdeling 1	Algemene bepaling / 724

Afdeling 2	Overeenkomst van goederenvervoer over binnenwateren / 724
Afdeling 3	Overeenkomst van personenvervoer over binnenwateren / 737
Afdeling 4	Enige bijzondere overeenkomsten / 739
Titel 11	Ongevallen / 741
Afdeling 1	Aanvaring / 741
Afdeling 2	Hulpverlening / 742
Afdeling 3	Avarij-grosse / 742
Afdeling 4	Gevaarlijke stoffen aan boord van een binnenschip / 742
Titel 12	Bepanking van aansprakelijkheid van eigenaren van binnenschepen / 745
Titel 13	Wegvervoer / 747
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 747
Afdeling 2	Overeenkomst van goederenvervoer over de weg / 747
Afdeling 3	Overeenkomst van personenvervoer over de weg / 755
Afdeling 4	Verhuisovereenkomst / 758
Titel 14	Ongevallen / 763
Afdeling 1	Gevaarlijke stoffen aan boord van een voertuig / 763
Titel 15	Het luchtvaartuig / 766
Afdeling 1	Rechten op luchtvaartuigen / 766
Afdeling 2	Voorrechten op luchtvaartuigen / 767
Afdeling 3	Slotbepaling / 768
Titel 16	Exploitatie / 768
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 768
Afdeling 2	Overeenkomst van goederenvervoer door de lucht / 769
Afdeling 3	Overeenkomst van personenvervoer door de lucht / 775
Afdeling 4	Opvolgend vervoer / 778
Titel 18	Overeenkomst van goederenvervoer over spoorwegen / 778
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 778
Afdeling 2	Sluiting en uitvoering van de vervoerovereenkomst / 779
Afdeling 3	Aansprakelijkheid / 784
Afdeling 4	Uitoefening van rechten / 787
Afdeling 5	Onderlinge betrekkingen tussen de vervoerders / 789
Titel 19	Ongevallen / 790
Afdeling 1	Aansprakelijkheid voor spoorvoertuigen en spoorweginfrastructuur / 790
Afdeling 2	Gevaarlijke stoffen aan boord van een spoorrijtuig / 790
Titel 20	Verjaring en verval / 793
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 793
Afdeling 2	Goederenvervoer / 793
Afdeling 3	Bijzondere exploitatieovereenkomsten / 795
Afdeling 4	Overeenkomst tot het doen vervoeren van goederen / 795
Afdeling 5	Vervoer van personen / 796
Afdeling 7	Rederij / 797
Afdeling 8	Rechtsvorderingen jegens kapitein of schipper / 798
Afdeling 9	Aanvaring / 798
Afdeling 10	Hulpverlening / 798
Afdeling 11	Avarij-grosse / 799
Afdeling 12	Gevaarlijke stoffen aan boord van een zeeschip, een binnenschip, een voertuig en een spoorvoertuig / 799
Afdeling 12a	Vorderingen ter zake van kosten van het lokaliseren, markeren en opruimen van een wrak / 799
Afdeling 13	Luchtrecht / 800
	Burgerlijk Wetboek Boek 10 / 801
Boek 10	Internationaal privaatrecht / 801
Titel 1	Algemene bepalingen / 801
Titel 2	De naam / 803
Titel 3	Het huwelijk / 804
Afdeling 1	Voltrekking en erkenning van de geldigheid van huwelijken / 804
Afdeling 2	Rechtsbetrekkingen tussen de echtgenoten / 806
Afdeling 3	Enkele bepalingen inzake het huwelijksvermogensregime / 806
Afdeling 4	Ontbinding van het huwelijk en scheiding van tafel en bed / 807
Titel 4	Het geregistreerd partnerschap / 808
Afdeling 1	Het aangaan van een geregistreerd partnerschap in Nederland / 808

Afdeling 2	De erkenning van een buiten Nederland aangegaan geregistreerd partnerschap / 808
Afdeling 3	Rechtsbetrekkingen tussen de geregistreerde partners / 809
Afdeling 4	Enkele bepalingen inzake het partnerschapsvermogensregime / 809
Afdeling 5	Beëindiging in Nederland van een geregistreerd partnerschap / 810
Afdeling 6	Erkenning van een buiten Nederland tot stand gekomen beëindiging van een geregistreerd partnerschap / 810
Afdeling 7	Levensonderhoud / 810
Afdeling 8	Overgangsrecht / 811
Titel 5	Afstamming / 811
Afdeling 1	Familierechtelijke betrekkingen door geboorte / 811
Afdeling 2	Familierechtelijke betrekkingen door erkenning of gerechtelijke vaststelling van het vaderschap / 812
Afdeling 3	Familierechtelijke betrekkingen door wettiging / 812
Afdeling 4	De inhoud van familierechtelijke betrekkingen uit hoofde van afstamming / 813
Afdeling 5	Erkenning van buitenlands tot stand gekomen rechterlijke beslissingen en rechtsfeiten / 813
Afdeling 6	Overgangsrecht / 814
Titel 6	Adoptie / 814
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 814
Afdeling 2	De in Nederland uit te spreken adoptie / 814
Afdeling 3	Erkenning van een buitenlandse adoptie / 814
Afdeling 4	Overgangsrecht / 815
Titel 7	Overige onderwerpen van familierecht / 815
Afdeling 1	Ouderlijke verantwoordelijkheid en bescherming van kinderen / 815
Afdeling 2	Internationale ontvoering van kinderen / 816
Afdeling 3	(gereserveerd) / 816
Afdeling 4	Levensonderhoud / 816
Titel 8	Corporaties / 816
Titel 9	Vertegenwoordiging / 817
Titel 10	Goederenrecht / 818
Afdeling 1	Algemene bepalingen / 818
Afdeling 2	Het goederenrechtelijke regime met betrekking tot zaken / 818
Afdeling 3	Het goederenrechtelijke regime met betrekking tot vorderingsrechten / 819
Afdeling 4	Het goederenrechtelijke regime met betrekking tot aandelen / 820
Afdeling 5	Het goederenrechtelijke regime met betrekking tot giraal overdraagbare effecten / 820
Titel 11	Trustrecht / 821
Titel 12	Erfrecht / 821
Titel 13	Verbintenissen uit overeenkomst / 822
Titel 14	Verbintenissen uit andere bron dan overeenkomst / 822
Titel 15	Enkele bepalingen met betrekking tot het zeerecht, het binnenvaartrecht en het luchtrecht / 823
Titel 16	Arbitrage / 824
	Overgangswet nieuw Burgerlijk Wetboek / 825
Titel 1	Overgangsbepalingen in verband met Boek 1 / 825
Titel 2	Overgangsbepalingen in verband met Boek 2 / 829
Titel 3	Algemene overgangsbepalingen in verband met de Boeken 3–8 / 833
Titel 4	Overgangsbepalingen in verband met Boek 3 / 835
Titel 5	Overgangsbepalingen in verband met Boek 4 / 840
Titel 6	Overgangsbepalingen in verband met Boek 5 / 842
Titel 7	Overgangsbepalingen in verband met Boek 6 / 845
Titel 8	Overgangsbepalingen in verband met Boek 7 / 848
Titel 9	Overgangsbepalingen in verband met Boek 8 / 851
Titel 10	Overgangsbepaling in verband met Boek 10 / 853
	Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (geldt in geval van niet-digitaal procederen) / 855
Eerste boek	De wijze van procederen voor de rechtbanken, de hoven en de hoge raad / 855
Eerste titel	Algemene bepalingen / 855

Eerste afdeling	Rechtsmacht van de Nederlandse rechter / 855
Tweede afdeling	Enkelvoudige en meervoudige kamers / 858
Derde afdeling	Algemene beginselen voor procedures / 858
Derde afdeling A	Algemene voorschriften voor procedures / 860
Vierde afdeling	Wraking en verschoning van rechters / 862
Vijfde afdeling	Het openbaar ministerie en de procureur-generaal bij de Hoge Raad / 863
Vijfde afdeling A	De Autoriteit Consument en Markt en de Europese Commissie / 864
Zesde afdeling	Explosten / 864
Zevende afdeling	Inlichtingen over buitenlands recht en communautair mededingingsrecht / 868
Achtste afdeling	Herstel van verkeerd inleiden van een procedure, verwijzing door of naar de kantonrechter en verwijzing bij absolute onbevoegdheid / 869
Negende afdeling	Slotbepaling / 870
Tweede titel	De dagvaardingsprocedure in eerste aanleg / 870
Eerste afdeling	Algemene bepalingen / 870
Tweede afdeling	Kantonzaken / 872
Derde afdeling	Relatieve bevoegdheid / 873
Vierde afdeling	Dagvaarding / 875
Vijfde afdeling	Verloop van de procedure / 877
Zesde afdeling	Reconventie / 879
Zevende afdeling	Verstek / 880
Achtste afdeling	Verzet / 880
Negende afdeling	Bewijs / 881
§ 1	Algemene bepalingen van bewijsrecht / 881
§ 2	Akten en vonnissen / 882
§ 3	Openlegging van boeken, bescheiden en geschriften / 883
§ 4	Getuigen / 883
§ 5	Voorlopig getuigenverhoor / 886
§ 6	Deskundigen / 887
§ 7	Plaatsopneming en bezichtiging / 888
§ 8	Voorlopig bericht of verhoor van deskundigen, voorlopige plaatsopneming en bezichtiging / 889
Tiende afdeling	Incidentele vorderingen / 890
§ 1	Algemene bepalingen / 890
§ 2	Vrijwaring / 890
§ 3	Voeging en tussenkomst / 891
§ 4	Verwijzing en voeging van zaken / 891
§ 5	Voorlopige voorzieningen / 892
§ 6	Zekerheidstelling voor proceskosten / 892
Elfde afdeling	Schorsing en hervatting / 892
Twaalfde afdeling	Het vonnis / 893
§ 1	Algemeen / 893
§ 2	Kosten / 894
Dertiende afdeling	Afbreking van de instantie / 895
§ 1	Doorhaling op de rol / 895
§ 2	Afstand van instantie / 896
§ 3	Verval van instantie / 896
Veertiende afdeling	Het kort geding / 896
Derde titel	De verzoekschriftprocedure in eerste aanleg / 897
Eerste afdeling	Algemene bepaling / 897
Tweede afdeling	Relatieve bevoegdheid / 897
Derde afdeling	Oproeping / 898
Vierde afdeling	Verloop van de procedure / 900
Zesde titel	Prorogatie van rechtspraak aan het gerechtshof / 902
Zevende titel	Hoger beroep / 902
Eerste afdeling	Van de zaken aan hooger beroep onderworpen / 902
Tweede afdeling	Van den termijn van beroep / 903
Derde afdeling	Van de regtspleging in hooger beroep en de gevolgen van hetzelfde / 904
Vierde afdeling	Hoger beroep tegen beschikkingen / 905
Negende titel	Verzet door derden / 906
Tiende titel	Herroeping / 906
Eerste afdeling	Herroeping van vonnissen / 906
Tweede afdeling	Herroeping van beschikkingen / 907

Tiende titel A	Prejudiciële vragen aan de Hoge Raad / 907
Elfde titel	Cassatie / 908
Eerste afdeling	Vorderingsprocedures aan cassatie onderworpen / 908
Tweede afdeling	De termijn van beroep in cassatie in vorderingsprocedures en de schorsende kracht daarvan / 909
Derde afdeling	Van de rechtspleging in cassatie in vorderingsprocedures / 910
Vierde afdeling	Uitspraak in cassatie in vorderingsprocedures / 911
Vijfde afdeling	Van beroep in cassatie tegen beschikkingen op rekest / 912
Tweede boek	Van de gerechtelijke tenuitvoerlegging van vonnissen, beschikkingen en authentieke akten / 913
Eerste titel	Algemene regels / 913
Tweede titel	Van de gerechtelijke tenuitvoerlegging op goederen die geen registergoederen zijn / 915
Eerste afdeling	Van executoriaal beslag op roerende zaken die geen registergoederen zijn / 915
Eerste afdeling A	Van executoriaal beslag op rechten aan toonder of order, aandelen op naam en effecten op naam, die geen aandelen zijn / 920
Eerste afdeling B	Van executoriaal beslag op aandelen op naam in naamloze vennootschappen en besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid / 921
Tweede afdeling	Van executoriaal beslag onder derden / 922
Tweede afdeling A	Van executoriaal beslag onder derden in zaken betreffende levensonderhoud en uitkering voor de huishouding / 928
Tweede afdeling B	Van executoriaal beslag onder de schuldeiser zelf / 929
Tweede afdeling C	Van executoriaal beslag op de rechten uit een sommenverzekering / 929
§ 1	Algemene bepalingen / 929
§ 2	Beslag ten laste van de verzekeringnemer op diens rechten uit een levensverzekering / 929
Derde afdeling	Van de verdeling van de opbrengst der executie / 931
Vierde afdeling	Van executie tot afgifte van roerende zaken, die geen registergoederen zijn / 933
Derde titel	Van de gerechtelijke tenuitvoerlegging op onroerende zaken / 935
Eerste afdeling	Van executoriaal beslag op onroerende zaken / 935
Tweede afdeling	Van executoriale verkoop van onroerende zaken / 937
Derde afdeling	Van opvordering door derden / 939
Vierde afdeling	Van executie door een hypotheekhouder / 939
Vijfde afdeling	Van de verdeling van de opbrengst van de executie / 941
Zesde afdeling	Van gedwongen ontruiming / 941
Vierde titel	Van de gerechtelijke tenuitvoerlegging van schepen en luchtvaartuigen / 942
Eerste afdeling	Van executoriaal beslag op en executie van schepen / 942
Tweede afdeling	Van executoriaal beslag op en executie van luchtvaartuigen / 946
Vijfde titel	Van lijfswang en deszelfs tenuitvoerlegging en van dwangsom / 949
Eerste afdeling	Lijfswang / 949
Tweede afdeling	Tenuitvoerlegging en ontslag / 950
Derde afdeling	Van dwangsom / 951
Zesde titel	Van het vereffenen van schadevergoeding / 952
Zevende titel	Van het stellen van zekerheid / 952
Derde boek	Van rechtspleging van onderscheiden aard / 953
Eerste titel	Van rechtspleging in zaken van verkeersmiddelen en vervoer / 953
Eerste Afdeling	Algemene bepalingen / 953
Tweede Afdeling	Van rechtspleging inzake beperking van aansprakelijkheid van scheepseigenaren / 956
Tweede titel	Van procedures betreffende een nalatenschap of een gemeenschap / 962
Eerste afdeling	Van de verzegeling / 962
Tweede afdeling	Van ontzegeling / 963
Derde afdeling	Van boedelbeschrijving / 963
Vierde afdeling	Van geschillen in verband met verzegeling, ontzegeling en boedelbeschrijving / 964
Vierde afdeling A	Rechtsmiddelen tegen beschikkingen in procedures betreffende een nalatenschap / 964
Vijfde afdeling	Van de verdeling van een gemeenschap / 965
Vierde titel	Van middelen tot bewaring van zijn recht / 966
Eerste afdeling	Algemene bepalingen / 966
Tweede afdeling	Van conservatoir beslag in handen van de schuldenaar / 968

Derde afdeling	Van conservatoir beslag op aandelen op naam, en effecten op naam die geen aandelen zijn / 968
Vierde afdeling	Van conservatoir beslag onder derden / 969
Vijfde afdeling	Van conservatoir beslag onder de schuldeiser zelf / 969
Vijfde afdeling A	Van conservatoir beslag op de rechten uit een sommenverzekering / 970
Zesde afdeling	Van conservatoir beslag op onroerende zaken / 970
Zesde afdeling A	Van conservatoir beslag op schepen / 970
Zesde afdeling B	Van conservatoir beslag op luchtvaartuigen / 970
Zevende afdeling	Van conservatoir beslag tot afgifte van zaken en levering van goederen / 971
Achtste afdeling	Van conservatoir beslag tegen schuldenaren zonder bekende woonplaats in Nederland / 972
Negende Afdeling	Van middelen tot bewaring van zijn recht op goederen der gemeenschap / 973
Vijfde titel	Rekenprocedure / 973
Zesde Titel	Rechtspleging in zaken betreffende het personen- en familierecht / 974
Eerste afdeling	Rechtspleging in andere zaken dan scheidingszaken / 974
Tweede afdeling	Rechtspleging in scheidingszaken / 977
§ 1	Echtscheiding, scheiding van tafel en bed en ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed / 977
§ 2	Voorlopige voorzieningen / 979
§ 3	Nevenvoorzieningen / 981
§ 4	Ontbinding van een geregistreerd partnerschap / 981
Zevende titel	Enige bijzondere rechtsplegingen / 981
Eerste afdeling	Afschrift, uittreksel en inzage van akten en andere bewijsmiddelen / 981
Afdeling 1A	Toegang tot bescheiden in zaken betreffende schending van mededingingsrecht / 982
Tweede afdeling	Van gerechtelijke bewaring / 983
Negende titel	Van de formaliteiten, vereist voor de tenuitvoerlegging van in vreemde Staten tot stand gekomen executoriale titels / 984
Eerste afdeling	Algemene bepalingen / 984
Tweede afdeling	Bijzondere bepalingen / 985
Tiende titel	Van rechtspleging in zaken van rechtspersonen / 985
Twaalfde titel	Van rechtspleging in zaken betreffende onredelijk bezwarende bedingen in algemene voorwaarden / 986
Titel 13	Van rechtspleging in zaken betreffende de teruggave van cultuuroederen / 987
Titel 14	Van rechtspleging in zaken betreffende de verbindendverklaring van overeenkomsten strekkende tot collectieve schadeafwikkeling / 988
Titel 15	Van rechtspleging in zaken betreffende rechten van intellectuele eigendom / 991
Titel 15A	Van rechtspleging in zaken betreffende bescherming van bedrijfsgeheimen / 993
Titel 16	Van rechtspleging in pachtzaken / 994
Titel 17	Van rechtspleging in deelgeschillen betreffende letsel- en overlijdensschade / 996
Titel 18	Van rechtspleging in zaken betreffende een arbeidsovereenkomst op grond waarvan de werknemer arbeid verricht op het continentaal plat / 997
Vierde boek	Arbitrage / 997
Eerste titel	Arbitrage in Nederland / 997
Eerste afdeling	De overeenkomst tot arbitrage / 997
Eerste afdeling A	De overeenkomst tot arbitrage en de bevoegdheid van de gewone rechter / 998
Eerste afdeling B	Het scheidsgerecht / 998
Tweede afdeling	Het arbitraal geding / 1001
Derde afdeling	Het arbitraal vonnis / 1004
Derde afdeling A	Arbitraal hoger beroep / 1007
Vierde afdeling	De tenuitvoerlegging van het arbitraal vonnis / 1008
Vijfde afdeling	De vernietiging en de herroeping van het arbitraal vonnis / 1009
Zesde afdeling	Het arbitraal vonnis, houdende een vergelijk tussen de partijen / 1011
Zevende afdeling	Slotbepalingen / 1011
Tweede titel	Arbitrage buiten Nederland / 1012

	Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (KEI) (geldt in geval van digitaal procederen) (Uittreksel) / 1015
Eerste boek	De wijze van procederen voor de rechtbanken, de hoven en de hoge raad / 1015
Eerste titel	Algemene bepalingen / 1015
Eerste afdeling	Rechtsmacht van de Nederlandse rechter / 1015
Derde afdeling A	Algemene voorschriften voor procedures / 1016
Vijfde afdeling A	De Autoriteit Consument en Markt en de Europese Commissie / 1020
Achtste afdeling	Verbeteren of aanvullen van de procesinleiding en verwijzing / 1021
Negende afdeling	Slotbepaling / 1021
Tweede titel	De vorderingsprocedure in eerste aanleg / 1022
Eerste afdeling	Algemene bepalingen / 1022
Tweede afdeling	Kantonzaken / 1022
Derde afdeling	Relatieve bevoegdheid / 1022
Vierde afdeling	Oproeping / 1023
Vijfde afdeling	Verloop van de procedure / 1025
Zesde afdeling	/ 1026
Zevende afdeling	Verstek / 1026
Achtste afdeling	Verzet / 1027
Negende afdeling	Bewijs / 1027
§ 4	Getuigen / 1027
§ 5	Voorlopig getuigenverhoor / 1028
§ 6	Deskundigen / 1028
§ 7	Plaatsopneming en bezichtiging / 1029
Tiende afdeling	Incidentele vorderingen / 1030
§ 1	Algemene bepalingen / 1030
§ 2	Vrijwaring / 1030
§ 3	Voeging en tussenkomst / 1031
§ 4	Verwijzing en voeging van zaken / 1031
Elfde afdeling	Schorsing en hervatting / 1031
Twaalfde afdeling	Het vonnis / 1032
§ 1	Algemeen / 1032
§ 2	Kosten / 1032
Dertiende afdeling	Afbreking van de instantie / 1033
§ 1	Doorhaling ter griffie / 1033
§ 2	Afstand van instantie / 1033
§ 3	Verval van instantie / 1033
Zevende titel	Hoger beroep in vorderingsprocedures / 1034
Vierde afdeling	Hoger beroep tegen beschikkingen / 1034
Negende titel	Verzet door derden / 1034
Tiende titel	Herroeping / 1034
Eerste afdeling	Herroeping van vonnissen en arresten / 1034
Tweede boek	Van de gerechtelijke tenuitvoerlegging van vonnissen, beschikkingen en authentieke akten / 1035
Tweede titel	Van de gerechtelijke tenuitvoerlegging op goederen die geen registergoederen zijn / 1035
Derde titel	Van de gerechtelijke tenuitvoerlegging op onroerende zaken / 1035
Derde afdeling	Van opvordering door derden / 1035
Vierde titel	Van de gerechtelijke tenuitvoerlegging van schepen en luchtvaartuigen / 1035
Eerste afdeling	Van executoriaal beslag op en executie van schepen / 1035
Derde boek	Van rechtspleging van onderscheiden aard / 1036
Eerste titel	Van rechtspleging in zaken van verkeersmiddelen en vervoer / 1036
Tweede Afdeling	Van rechtspleging inzake beperking van aansprakelijkheid van scheepseigenaren / 1036
Tweede titel	Van procedures betreffende een nalatenschap of een gemeenschap / 1036
Vijfde afdeling	Van de verdeling van een gemeenschap / 1036
Tiende titel	Van rechtspleging in zaken van rechtspersonen / 1037
Twaalfde titel	Van rechtspleging in zaken betreffende onredelijk bezwarende bedingen in algemene voorwaarden / 1037
Titel 13	Van rechtspleging in zaken betreffende de teruggave van cultuuroederen / 1037

Titel 15	Van rechtspleging in zaken betreffende rechten van intellectuele eigendom / 1038
Titel 16	Van rechtspleging in pachtzaken / 1038
Vierde boek	Arbitrage / 1038
Eerste titel	Arbitrage in Nederland / 1038
Vijfde afdeling	De vernietiging en de herroeping van het arbitraal vonnis / 1038
Zevende afdeling	Slotbepalingen / 1039
Tweede titel	Arbitrage buiten Nederland / 1039

Invoeringswet vereenvoudiging en digitalisering procesrecht (Uittreksel) / 1041

Voorstel van wet houdende wijziging van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering tot intrekking van de verplichting om elektronisch te procederen bij de rechtbanken Gelderland en Midden-Nederland en tot verruiming van de mogelijkheden van de mondelinge behandeling in het civiele procesrecht / 1053

Wet afwikkeling massaschade in collectieve actie / 1057

	Faillissementswet / 1069
Titel I	Van faillissement / 1069
Eerste afdeling	Van de faillietverklaring / 1069
Tweede afdeling	Van de gevolgen der faillietverklaring / 1074
Derde afdeling	Van het bestuur over de failliete boedel / 1084
§ 1	Van de rechter-commissaris / 1084
§ 2	Van de curator / 1084
§ 3	Van de schuldeiserscommissie / 1085
§ 4	Van de vergaderingen der schuldeisers / 1086
§ 5	Van de rechterlijke beschikkingen / 1087
Vierde afdeling	Van de voorzieningen na de faillietverklaring en van het beheer des curators / 1087
Vijfde afdeling	Van de verificatie der schuldvorderingen / 1091
Vijfde afdeling A	Vereenvoudigde afwikkeling van faillissement / 1095
Zesde afdeling	Van het akkoord / 1096
Zevende afdeling	Van de vereffening des boedels / 1100
Achtste afdeling	Van de rechtstoestand des schuldenaars na afloop van de vereffening / 1103
Tiende afdeling	Bepalingen van internationaal recht / 1103
Elfde afdeling	Van rehabilitatie / 1103
Afdeling 11A	Van het definitieve karakter van de afwikkeling van betalingen en effecten-transacties in betalings- en afwikkelingssystemen / 1104
Afdeling 11AA	Van het faillissement van een bank / 1107
§ 1	In Nederland gevestigde bank en buiten de Europese Economische Ruimte gevestigde bank met bijkantoor in Nederland / 1107
§ 2	Bepalingen van internationaal privaatrecht / 1112
Afdeling 11AB	Van het faillissement van een beleggingsonderneming in de zin van de verordening kapitaalvereisten / 1114
Afdeling 11B	Van het faillissement van een verzekeraar / 1115
§ 1	Definities / 1115
§ 2	Verzekeraars met zetel in Nederland, verzekeraars zonder vergunning met zetel in een andere lidstaat dan Nederland en verzekeraars met zetel buiten de Europese Unie met bijkantoor in Nederland / 1116
§ 3	Bepalingen van internationaal privaatrecht / 1123
§ 4	Verzekeraars met beperkte risico-omvang / 1126
Titel II	Van surseance van betaling / 1127
Eerste afdeling	Van de verlening van surseance van betaling en haar gevolgen / 1127
Tweede afdeling	Van het akkoord / 1136
Tweede afdeling A	Bijzondere bepalingen / 1140
Tweede afdeling B	Van de verlening van surseance van betaling aan een beleggingsonderneming en een financiële instelling die een verklaring van ondertoezichtstelling heeft of een andere instelling / 1141
Derde afdeling	Slotbepalingen / 1142
Titel III	Schuldsaneringsregeling natuurlijke personen / 1142

Eerste afdeling	Het uitspreken van de toepassing van de schuldsaneringsregeling / 1142
Tweede afdeling	De gevolgen van de toepassing van de schuldsaneringsregeling / 1146
Derde afdeling	Het bestuur over de boedel / 1150
Vierde afdeling	De voorzieningen na de uitspraak tot de toepassing van de schuldsaneringsregeling en de taak van de bewindvoerder / 1152
Vijfde afdeling	Verificatie van vorderingen / 1152
Zesde afdeling	Het akkoord / 1153
Zevende afdeling	De vereffening van de boedel / 1155
Achtste afdeling	Termijn en beëindiging van de toepassing van de schuldsaneringsregeling / 1156
Negende afdeling	Bijzondere bepalingen / 1159
Tiende afdeling	Slotbepalingen / 1159

Voorstel van wet houdende wijziging van de Faillissementswet in verband met de aanwijzing door de rechtbank van een beoogd curator ter bevordering van de afwikkeling van een eventueel faillissement en vergroting van de kansen op voorzetting van een onderneming of van een doorstart van rendabele bedrijfsonderdelen (Wet continuïteit ondernemingen I) / 1161

Alfabetisch register / Reg.-1

BURGERLIJK WETBOEK BOEK 1⁽¹⁾

BOEK 1

Personen- en familierecht

TITEL 1

Algemene bepalingen

Art. 1

- 1. Allen die zich in Nederland bevinden, zijn vrij en bevoegd tot het genot van de burgerlijke rechten.
- 2. Persoonlijke dienstbaarheden, van welke aard of onder welke benaming ook, worden niet geduld.

**Vrijheid tot genot
burgerlijke rechten**

Art. 2

Het kind waarvan een vrouw zwanger is wordt als reeds geboren aangemerkt, zo dikwijls zijn belang dit vordert. Komt het dood ter wereld, dan wordt het geacht nooit te hebben bestaan.

Ongeboren kind

Art. 3

- 1. De graad van bloedverwantschap wordt bepaald door het getal der geboorten, die de bloedverwantschap hebben veroorzaakt. Hierbij telt een erkenning, een gerechtelijke vaststelling van het ouderschap of een adoptie als een geboorte.
- 2. Door huwelijk of door geregistreerd partnerschap ontstaat tussen de ene echtgenoot dan wel de ene geregistreerde partner en een bloedverwant van de andere echtgenoot dan wel de andere geregistreerde partner aanverwantschap in dezelfde graad als er bloedverwantschap bestaat tussen de andere echtgenoot dan wel de andere geregistreerde partner en diens bloedverwant.
- 3. Door het eindigen van het huwelijk of geregistreerd partnerschap wordt de aanverwantschap niet opgeheven.

**Graad van bloed- en
aanverwantschap**

TITEL 2

Het recht op de naam

Art. 4

- 1. Een ieder heeft de voornamen die hem in zijn geboorteakte zijn gegeven.
- 2. De ambtenaar van de burgerlijke stand weigert in de geboorteakte voornamen op te nemen die ongepast zijn, of overeenstemmen met bestaande geslachtsnamen tenzij deze tevens gebruikelijke voornamen zijn.
- 3. Geeft de aangever geen voornamen op, of worden deze alle geweigerd zonder dat de aangever ze door een of meer andere vervangt, dan geeft de ambtenaar ambtshalve het kind een of meer voornamen, en vermeldt hij uitdrukkelijk in de akte dat die voornamen ambtshalve zijn gegeven.
- 4. Wijziging van de voornamen kan op verzoek van de betrokken persoon of zijn wettelijke vertegenwoordiger worden gelast door de rechtbank. De wijziging geschiedt doordat van de beschikking een latere vermelding aan de akte van geboorte wordt toegevoegd, overeenkomstig artikel 20a, eerste lid. In geval van wijziging van de voornamen van een buiten Nederland geboren persoon geeft de rechtbank die de beschikking geeft, voor zoveel nodig ambtshalve hetzij een last tot inschrijving van de akte van geboorte dan wel van de akte of de uitspraak, bedoeld in artikel 25g, eerste lid, hetzij de in artikel 25c bedoelde beschikking.

**Verkrijging en wijzi-
ging van voornamen**

Art. 5

- 1. Indien een kind alleen in familierechtelijke betrekking tot de moeder staat, heeft het haar geslachtsnaam. Indien een kind door adoptie alleen in familierechtelijke betrekking tot de vader staat, heeft het zijn geslachtsnaam.
- 2. Indien een kind door erkenning in familierechtelijke betrekking tot de vader komt te staan, houdt het de geslachtsnaam van de moeder, tenzij de moeder en de erkenner ter gelegenheid van de erkenning gezamenlijk verklaren dat het kind de geslachtsnaam van de vader zal hebben. Van deze verklaring wordt melding gemaakt in de akte van erkenning. De eerste twee volzinnen zijn van overeenkomstige toepassing bij erkenning van een ongeboren kind. De ouders kunnen evenwel ter gelegenheid van de voltrekking van hun huwelijk of van de registratie van hun partnerschap alsnog gezamenlijk verklaren, dat hun kind voortaan de geslachtsnaam van de andere ouder zal hebben. Van deze verklaring wordt een akte van naamskeuze opgemaakt. Indien een kind door gerechtelijke vaststelling van het vaderschap in familierechtelijke betrekking tot de vader komt te staan, houdt het de geslachtsnaam van de moeder, tenzij de moeder en de man, wiens vaderschap is vastgesteld, ter gelegenheid van de vaststelling gezamenlijk

**Verkrijging ge-
slachtsnaam**

(1) Zoals laatstelijk gewijzigd op 11 juli 2018, *Stb.* 2018, 332 (i.w.tr. 29-01-2019).

verklaren dat het kind de geslachtsnaam van de vader zal hebben. De rechterlijke uitspraak inzake de vaststelling van het vaderschap vermeldt de verklaring van de ouders hieromtrent.

- 3. Indien een kind door adoptie in familierechtelijke betrekking komt te staan tot beide adoptanten van verschillend geslacht, die met elkaar zijn gehuwd, heeft het kind de geslachtsnaam van de vader, tenzij de adoptanten ter gelegenheid van de adoptie gezamenlijk verklaren dat het kind de geslachtsnaam van de moeder zal hebben. Indien de adoptanten niet met elkaar gehuwd zijn of indien beide adoptanten van hetzelfde geslacht zijn en met elkaar gehuwd zijn, houdt het kind de geslachtsnaam die het heeft, tenzij de adoptanten ter gelegenheid van de adoptie gezamenlijk verklaren dat het een van hun beider geslachtsnamen zal hebben. Indien een kind door adoptie in familierechtelijke betrekking tot de echtgenoot, geregistreerde partner of andere levensgezel van een ouder komt te staan, houdt het zijn geslachtsnaam, tenzij de ouder en diens echtgenoot, geregistreerde partner of andere levensgezel gezamenlijk verklaren dat het kind de geslachtsnaam zal hebben van de echtgenoot, geregistreerde partner of andere levensgezel, dan wel de geslachtsnaam van die ouder. De rechterlijke uitspraak inzake de adoptie vermeldt de verklaring van de adoptanten hieromtrent.

- 4. Indien een kind door geboorte in familierechtelijke betrekking tot beide ouders komt te staan, verklaren de ouders gezamenlijk voor of ter gelegenheid van de aangifte van de geboorte welke van hun beider geslachtsnamen het kind zal hebben. Van de verklaring van de ouders die voor de aangifte van de geboorte wordt afgelegd, wordt een akte van naamskeuze opgemaakt. Van de verklaring van de ouders die ter gelegenheid van de aangifte van de geboorte wordt afgelegd, wordt melding gemaakt in de akte van geboorte. De eerste drie volzinnen zijn van overeenkomstige toepassing indien een ouder en zijn echtgenoot of geregistreerde partner die niet de ouder is, van rechtswege gezamenlijk het gezag als bedoeld in artikel 253sa over het kind zullen uitoefenen of uitoefenen. De verklaring die niet ter gelegenheid van de aangifte van de geboorte wordt afgelegd, kan ten overstaan van iedere ambtenaar van de burgerlijke stand worden afgelegd.

- 5. Wordt een verklaring houdende naamskeuze, bedoeld in het vierde lid, voor of ter gelegenheid van de aangifte van de geboorte afgelegd, dan heeft het kind de gekozen naam vanaf de geboorte. Geschiedt de naamskeuze niet uiterlijk ter gelegenheid van de aangifte van de geboorte, dan neemt de ambtenaar van de burgerlijke stand als geslachtsnaam van het kind in de geboorteakte op:

- a. de geslachtsnaam van de vader in geval het kind door geboorte in familierechtelijke betrekking tot beide ouders komt te staan;
- b. de geslachtsnaam van de moeder in geval een ouder en zijn echtgenoot of geregistreerde partner die niet de ouder is, van rechtswege gezamenlijk het gezag als bedoeld in artikel 253sa over het kind uitoefenen.

- 6. Indien de moeder na de geboorte van het kind op grond van artikel 199, onderdeel b, het vaderschap van de overleden echtgenoot of geregistreerde partner ontkent of op grond van artikel 198, tweede lid, het moederschap van de overleden echtgenote of geregistreerde partner (*red.: lees: partner*) ontkent en zij ten tijde van de geboorte en van de ontkenning is hertrouwd of een nieuw partnerschap heeft laten registreren, kunnen de moeder en haar echtgenoot of geregistreerde partner gezamenlijk ter gelegenheid van de ontkenning verklaren welke van hun beider geslachtsnamen het kind zal hebben. Van de verklaring van de ouders wordt een akte van naamskeuze opgemaakt. Bij gebreke van een verklaring heeft het kind de geslachtsnaam van de echtgenoot of geregistreerde partner.

- 7. Indien een kind op het tijdstip van het ontstaan van de familierechtelijke betrekking met beide ouders zestien jaar of ouder is, verklaart het zelf ten overstaan van de ambtenaar van de burgerlijke stand of van de notaris of, in geval van adoptie of gerechtelijke vaststelling van het vaderschap, ten overstaan van de rechter of het de geslachtsnaam van de ene of de andere ouder zal hebben. Van deze verklaring wordt melding gemaakt in de akte van erkenning of in de rechterlijke uitspraak inzake adoptie of gerechtelijke vaststelling van het vaderschap.

- 8. Een verklaring van de ouders als bedoeld in het tweede, derde, vierde of zesde lid, kan slechts ten aanzien van de geslachtsnaam van hun eerste kind worden afgelegd. De eerste volzin is van overeenkomstige toepassing ten aanzien van het eerste kind over wie de ouder en zijn echtgenoot of geregistreerde partner die niet de ouder is, van rechtswege gezamenlijk het gezag als bedoeld in artikel 253sa zullen uitoefenen of uitoefenen. Onverminderd het zevende lid, hebben volgende kinderen van dezelfde ouders dan wel kinderen over wie dezelfde ouder en dezelfde echtgenoot of geregistreerde partner die niet de ouder is, van rechtswege het gezag gezamenlijk zullen uitoefenen, dezelfde geslachtsnaam als het eerste kind, met dien verstande dat in het geval dat volgende kinderen blijkens de geboorteakte of krachtens toepasselijk recht een naam hebben die afwijkt van de naam van het eerste kind, de ouders kunnen verklaren dat het desbetreffende kind dezelfde geslachtsnaam zal hebben als het eerste kind. Indien voor de geboorte of ter gelegenheid van de aangifte naamskeuze is gedaan ten aanzien van een kind dat

levenloos ter wereld komt of is gekomen, wordt deze keuze opgenomen in de akte, bedoeld in artikel 19i, eerste lid, en geldt zij alleen ten aanzien van dit kind.

- 9. Is één van de ouders voorafgaand aan het tijdstip waarop de naamskeuze uiterlijk moet zijn gedaan overleden en is de naamskeuze niet gedaan, dan legt de andere ouder een verklaring omtrent de naamskeuze af. Hetzelfde geldt indien één van de ouders wegens diens lichamelijke of geestelijke toestand onder curatele staat dan wel indien ten aanzien van hem of haar een mentorschap bestaat.

- 10. Zijn de vader en moeder onbekend, dan neemt de ambtenaar van de burgerlijke stand in de geboorteakte een voorlopige voornaam en geslachtsnaam op, in afwachting van het koninklijk besluit waarbij de voornamen en de geslachtsnaam van het kind worden vastgesteld.

- 11. Indien op grond van het tweede tot en met negende lid een kind, wiens vader van adel is, niet zijn geslachtsnaam verkrijgt, gaat de adelom niet over op dat kind.

- 12. De geslachtsnaam van kinderen geboren uit een huwelijk met een lid van het koninklijk huis wordt bij koninklijk besluit bepaald.

- 13. In het tweede, vijfde en zesde lid wordt onder 'moeder' verstaan de vrouw uit wie het kind is geboren. In deze leden wordt met 'de vader' van het kind en zijn 'vaderschap' gelijkgesteld de moeder die niet de vrouw is uit wie het kind is geboren onderscheidenlijk haar moederschap.

Art. 6

De geslachtsnaam wordt ten aanzien van een ieder dwingend bewezen door de akte van geboorte.

Bewijs van geslachtsnaam

Art. 7

- 1. De geslachtsnaam van een persoon kan op zijn verzoek, of op verzoek van zijn wettelijke vertegenwoordiger, door de Koning worden gewijzigd.

- 2. Hij wiens geslachtsnaam of voornamen niet bekend zijn, kan de Koning verzoeken voor hem een geslachtsnaam of voornamen vast te stellen.

- 3. Een wijziging of vaststelling van de geslachtsnaam door de Koning heeft geen invloed op de geslachtsnaam van de kinderen van de betrokken persoon die voor de datum van het besluit meerderjarig zijn geworden of die niet onder zijn gezag staan.

- 4. Een wijziging of vaststelling van de geslachtsnaam door de Koning blijft in stand niettegenstaande een latere erkenning of een gerechtelijke vaststelling van het ouderschap.

- 5. Bij algemene maatregel van bestuur worden regelen gesteld betreffende de gronden waarop de geslachtsnaamswijziging kan worden verleend, de wijze van indiening en behandeling van verzoeken als in het eerste en het tweede lid bedoeld en betreffende het voor wijziging van de geslachtsnaam verschuldigde recht.

- 6. Indien Onze Minister van Justitie voornemens is een voordracht te doen voor een koninklijk besluit strekkende tot inwilliging van een verzoek als bedoeld in het eerste of tweede lid, deelt hij dit voornemen schriftelijk mee aan de verzoeker en degene wiens geslachtsnaam is verzocht, alsmede, indien het verzoek op de geslachtsnaam van een minderjarige betrekking heeft, zijn ouders en degene aan wie de minderjarige de geslachtsnaam, waarvan wijziging is verzocht, rechtstreeks ontleent. De schriftelijke mededeling van het voornemen geldt als een beschikking.

- 7. Onze Minister van Justitie doet de schriftelijke mededeling van het voornemen binnen twintig weken.

Art. 8

Hij die de naam van een ander zonder diens toestemming voert, handelt jegens die persoon onrechtmatig, wanneer hij daardoor de schijn wekt die ander te zijn of tot diens geslacht of gezin te behoren.

Voeren naam van een ander

Art. 9

- 1. Een vrouw die gehuwd is of die gehuwd is geweest dan wel wier partnerschap geregistreerd is of is geweest en die niet is getrouwd na beëindiging van de registratie of is hertrouwd dan wel niet een geregistreerd partnerschap is aangegaan na beëindiging van het huwelijk of opnieuw is aangegaan, is steeds bevoegd de geslachtsnaam van haar echtgenoot of van haar geregistreerde partner te voeren of aan de hare te doen voorafgaan dan wel die te doen volgen op haar eigen geslachtsnaam.

- 2. Indien het huwelijk door echtscheiding is ontbonden en daaruit geen afstammelingen in leven zijn dan wel indien het geregistreerd partnerschap op de wijze bedoeld in artikel 80c, onder c of d, is beëindigd, kan de rechtbank, wanneer daartoe gegronde redenen bestaan, op verzoek van de gewezen echtgenoot of de gewezen geregistreerde partner aan de vrouw de haar in het eerste lid toegekende bevoegdheid ontnemen.

- 3. Het eerste en tweede lid zijn van overeenkomstige toepassing ten aanzien van de man die gehuwd is of gehuwd is geweest dan wel wiens partnerschap geregistreerd is of is geweest en die niet is getrouwd na beëindiging van de registratie of is hertrouwd dan wel niet een geregistreerd partnerschap is aangegaan na beëindiging van het huwelijk of opnieuw is aangegaan.

Voeren geslachtsnaam van (gewezen) echtgeno(o)t(e) of geregistreerd partner

TITEL 3

Woonplaats**Art. 10****Woonplaats**

- 1. De woonplaats van een natuurlijk persoon bevindt zich te zijner woonstede, en bij gebreke van woonstede ter plaatse van zijn werkelijk verblijf.
- 2. Een rechtspersoon heeft zijn woonplaats ter plaatse waar hij volgens wettelijk voorschrift of volgens zijn statuten of reglementen zijn zetel heeft.

Art. 11**Verlies woonstede**

- 1. Een natuurlijk persoon verliest zijn woonstede door daden, waaruit zijn wil blijkt om haar prijs te geven.
- 2. Een natuurlijk persoon wordt vermoed zijn woonstede te hebben verplaatst, wanneer hij daarvan op de wettelijk voorgeschreven wijze aan de betrokken colleges van burgemeester en wethouders heeft kennis gegeven.

Art. 12**Afgeleide woonplaats**

- 1. Een minderjarige volgt de woonplaats van hem die het gezag over hem uitoefent, de onder curatele gestelde die van zijn curator. Oefenen beide ouders tezamen het gezag over hun minderjarige kind uit, doch hebben zij niet dezelfde woonplaats, dan volgt het kind de woonplaats van de ouder bij wie het feitelijk verblijft dan wel laatstelijk heeft verbleven.
- 2. Wanneer iemands goederen onder bewind staan, volgt hij voor alles wat de uitoefening van dit bewind betreft, de woonplaats van de bewindvoerder.
- 3. Wanneer ten behoeve van een persoon een mentorschap is ingesteld, volgt hij voor alles wat de uitoefening van dit mentorschap betreft, de woonplaats van de mentor.
- 4. Het eerste, tweede en derde lid zijn niet van toepassing voor zover het betreft de relatieve bevoegdheid van de rechter gedurende een curatele, een bewind als bedoeld in titel 19 en een mentorschap. Hetzelfde geldt indien ten aanzien van een persoon een curatele, een mentorschap of een bewind als bedoeld in titel 19 en tevens een bewind als bedoeld in afdeling 7 van titel 5 van Boek 4 of een bewind als bedoeld in artikel 182 van Boek 7 van kracht zijn en de bevoegde kantonrechter de andere kantonrechter als uitsluitend bevoegde heeft aangewezen.
- 5. Wanneer de persoon, van wie de woonplaats wordt afgeleid, overlijdt of zijn gezag of zijn hoedanigheid verliest, duurt de afgeleide woonplaats voort, totdat een nieuwe woonplaats is verkregen.

Art. 13**Sterfhuis**

Het sterfhuis van een overledene is daar, waar hij zijn laatste woonplaats heeft gehad.

Art. 14**Woonplaats i.v.m. kantoor of filiaal**

Een persoon die een kantoor of een filiaal houdt, heeft ten aanzien van aangelegenheden die dit kantoor of dit filiaal betreffen mede aldaar woonplaats.

Art. 15**Gekozen woonplaats**

Een persoon kan een andere woonplaats dan zijn werkelijke slechts kiezen, wanneer de wet hem daartoe verplicht, of wanneer de keuze bij schriftelijk of langs elektronische weg aangegane overeenkomst voor een of meer bepaalde rechtshandelingen of rechtsbetrekkingen geschiedt en voor de gekozen woonplaats een redelijk belang aanwezig is. Indien de keuze bij langs elektronische weg aangegane overeenkomst geschiedt, is artikel 227a lid 1 van Boek 6 van overeenkomstige toepassing.

TITEL 4

Burgerlijke stand

AFDELING 1

De ambtenaar van de burgerlijke stand**Art. 16****Ambtenaar burgerlijke stand**

- 1. In elke gemeente zijn twee, of, naar goedvinden van burgemeester en wethouders, meer ambtenaren van de burgerlijke stand. Daarenboven kunnen een of meer ambtenaren van de burgerlijke stand worden belast met het verrichten van bepaalde taken. Deze dragen de titel van buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand. Een ambtenaar van de burgerlijke stand, die niet voldoet aan het in het tweede lid bedoelde benoembaarheidsvereiste, wordt niet in aanmerking genomen voor de berekening van het in de eerste zin genoemde aantal.
- 2. De in het eerste lid bedoelde ambtenaren worden door burgemeester en wethouders benoemd, geschorst of ontslagen. Een benoeming kan voor een bepaalde tijdsduur geschieden. Als ambtenaar of buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand is slechts benoembaar de persoon die in de uitoefening van zijn ambt geen onderscheid maakt als bedoeld in artikel 1 van de Algemene wet gelijke behandeling, tenzij het onderscheid is gebaseerd op een wettelijk voorschrift.

- 3. Ambtenaar van de burgerlijke stand van een gemeente kan slechts zijn een ambtenaar in dienst van die gemeente of een andere gemeente. Buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand kan mede zijn een persoon die geen ambtenaar in gemeentelijke dienst is.

- 4. De ambtenaar of buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand wordt tot zijn betrekking niet toegelaten dan na voor de rechtbank tot wier rechtsgebied de gemeente behoort waar hij voor het eerst wordt benoemd de navolgende eed dan wel belofte te hebben afgelegd:

'Ik zweer (beloof) dat ik de betrekking van ambtenaar van de burgerlijke stand met eerlijkheid en nauwkeurigheid zal vervullen en dat ik de wettelijke voorschriften, de burgerlijke stand betreffende, met de meeste nauwgezetheid zal opvolgen; dat ik voorts, tot het verkrijgen van mijn aanstelling, middellijk noch onmiddellijk, onder enige naam of voorwendsel, aan iemand iets heb gegeven of beloofd, en dat ik, om iets in deze betrekking te doen of te laten, van niemand enige beloften of geschenken zal aannemen, middellijk of onmiddellijk. Zo waarlijk helpe mij God almachtig'. ('Dat verklaar en beloof ik').

- 5. Wanneer de eed dan wel belofte, bedoeld in het vierde lid, in de Friese taal wordt afgelegd, luidt de tekst van de eed dan wel belofte als volgt:

'Ik swar (ûnthjit) dat ik de funksje fan amtner fan de boargerlike stân mei earlikheid en soarchfâldichheid útoefenje sil en dat ik de wetlike foarskriften oangeande de boargerlike stân op 'en sekuersten neikomme sil; dat ik fierders, foar it krijen fan myn oanstelling, streekrocht noch midlik, ûnder hokker namme of útwynsel dan ek, oan immen eat jûn of tasein haw, en dat ik, om eat yn dizze funksje te dwaan of te litten, fan gjinien tasizzingen of geskinke, likefolle hokker, oannimme sil, midlik of streekrocht. Sa wier helpe my God almachtig'. ('Dat ferkleare en ûnthjit ik').

Art. 16a

- 1. De ambtenaar van de burgerlijke stand is belast met het opnemen in de onder hem berustende registers van de burgerlijke stand van akten en de daaraan toe te voegen latere vermeldingen, alsmede al datgene wat de instandhouding van de registers en de zorg voor de toegankelijkheid van de daarin neergelegde gegevens betreft.

- 2. De buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand kan uitsluitend worden belast met de taken omschreven in de artikelen 45, 45a, 58, 63, 64, 65, 67, 80a, derde lid, en 80g.

Art. 16b

Wanneer de ambtenaar van de burgerlijke stand in de uitoefening van zijn ambt op grond van enige bepaling van deze titel of van enige andere titel van dit boek in rechte optreedt, kan hij dit zonder advocaat doen.

Art. 16c

Burgemeester en wethouders bepalen de uren, waarop elk bureau van de burgerlijke stand dagelijks voor het publiek geopend zal zijn. Daarbij wordt, ten einde de werkzaamheden van de ambtenaren van de burgerlijke stand op die dagen zoveel mogelijk te beperken, een afzonderlijke regeling getroffen voor de zaterdag, de zondag, de algemeen erkende feestdagen en de overige daarvoor door burgemeester en wethouders aan te wijzen dagen, waarop gemeentelijke diensten niet of slechts gedeeltelijk zijn geopend.

Art. 16d

Bij algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld ten aanzien van de door het college van burgemeester en wethouders te treffen voorzieningen ten behoeve van de taakuitoefening door de ambtenaar van de burgerlijke stand, en voorts ten aanzien van al wat verder de taak van de ambtenaar van de burgerlijke stand betreft.

AFDELING 2

De registers van de burgerlijke stand en de bewaring daarvan

Art. 17

- 1. Er bestaan voor iedere gemeente registers van geboorten, van huwelijken, van geregistreerde partnerschappen en van overlijden.

- 2. Er bestaat in de gemeente 's-Gravenhage, naast de in het eerste lid genoemde registers, een register voor de inschrijving van de in afdeling 6 bedoelde rechterlijke uitspraken.

Art. 17a

- 1. De registers van de burgerlijke stand worden in het gemeentehuis bewaard totdat zij naar een gemeentelijke archiefbewaarplaats in de zin van de Archiefwet 1995 (*Stb.* 276) worden overgebracht.

- 2. De overbrenging naar de gemeentelijke archiefbewaarplaats van de in het gemeentehuis berustende registers van geboorten, van huwelijken dan wel geregistreerde partnerschappen en van overlijden vindt eerst plaats onderscheidenlijk honderd jaar, vijfenzeventig jaar en vijf-tig jaar na de afsluiting van deze registers.

Taken ambtenaar
burgerlijke stand

Procesbevoegdheid

Openingstijden

Nadere regelgeving

Registers

Archieven registers

Art. 17b

Beheerder archieven De beheerder van een archiefbewaarplaats als bedoeld in artikel 17a is belast met het bewaren van de onder hem berustende registers, met het toevoegen van latere vermeldingen aan de daarin opgenomen akten en met de afgifte van afschriften en uittreksels van deze akten.

Art. 17c

Inrichting registers Bij algemene maatregel van bestuur wordt geregeld alles wat verder betreft de inrichting van de registers, alsmede de in artikel 17b genoemde handelingen ten aanzien van die registers.

AFDELING 3

Akten van de burgerlijke stand en partijen bij deze akten**Art. 18**

Akten burgerlijke stand

- 1. De ambtenaar van de burgerlijke stand mag in de akten alleen opnemen hetgeen ingevolge het bij of krachtens de wet bepaalde moet worden verklaard of opgenomen.
- 2. Alvorens tot het opmaken van een akte over te gaan, verifieert de ambtenaar van de burgerlijke stand de door partijen bij de akte verstrekte gegevens door raadpleging van de basisregistratie personen en, zonedig, andere daartoe bestemde registers of bevoegde autoriteiten, zonder daarvoor leges verschuldigd te zijn.
- 3. De ambtenaar van de burgerlijke stand is voorts bevoegd zich, al dan niet in persoon, alle bescheiden te doen vertonen die hij voor het opmaken van de akte of voor de vaststelling van de in de akte op te nemen gegevens noodzakelijk acht.
- 4. (Nog niet in werking.)
- 5. Bij algemene maatregel van bestuur wordt geregeld al hetgeen het opmaken van de akten betreft.

Art. 18a

Partijen akte

- 1. Partijen bij een akte van de burgerlijke stand zijn degenen die aan de ambtenaar van de burgerlijke stand een aangifte doen of te zijnen overstaan een verklaring afleggen betreffende een feit, waarvan de akte bestemd is te doen blijken.
- 2. Belanghebbende partijen zijn partijen die met hun verklaring enig rechtsgevolg teweeg brengen voor henzelf of voor medepartijen, dan wel voor henzelf en medepartijen.
- 3. De belanghebbende partijen kunnen zich door een daartoe bij authentieke akte gevolmachtigde doen vertegenwoordigen.
- 4. Wanneer een gevolmachtigde een verklaring aflegt, geldt hij zowel als de door hem vertegenwoordigde persoon als partij bij de akte.
- 5. De ambtenaar van de burgerlijke stand mag geen akte verlijden waarin hijzelf als partij of belanghebbende partij voorkomt.

Art. 18b

Elektronische aangifte

- 1. Voor de betrouwbaarheid en vertrouwelijkheid van de elektronische aangifte alsmede het opmaken en de opslag van een akte in elektronische vorm wordt een systeem van gegevensverwerking gebruikt dat:
  - a. de ambtenaar van de burgerlijke stand in staat stelt de juistheid van de identiteit van de aangever vast te stellen;
  - b. de vertrouwelijkheid van de door de aangever verstrekte gegevens waarborgt;
  - c. waarborgt dat elektronische akten als bedoeld in artikel 18, vierde lid, zodanig blijven opgeslagen dat de inhoud toegankelijk is voor toekomstig gebruik en een ongewijzigde reproductie van de inhoud van de akten gewaarborgd is;
  - d. waarborgt dat een bericht, elektronisch afschrift of uittreksel volledig is en niet onbevoegdelijk is of kan worden gewijzigd.
- 2. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen over het in het eerste lid bepaalde nadere regels worden gesteld.

Art. 18c

Weigering akte

- 1. Blijft een partij bij een akte van de burgerlijke stand of een belanghebbende partij in gebreke de in artikel 18, derde lid, bedoelde bescheiden over te leggen, of acht de ambtenaar van de burgerlijke stand de overgelegde bescheiden ongenoegzaam, dan weigert deze tot het opmaken van de akte over te gaan.
- 2. De ambtenaar van de burgerlijke stand weigert eveneens tot het opmaken van de akte over te gaan, indien hij van oordeel is dat de Nederlandse openbare orde zich hiertegen verzet.
- 3. Van een weigering als bedoeld in het eerste of het tweede lid doet de ambtenaar van de burgerlijke stand een schriftelijke, met redenen omklede mededeling aan de partijen bij de akte en de belanghebbende partijen toekomen, onder vermelding van de tegen die weigering openstaande voorziening van afdeling 12 van deze titel. Een afschrift van deze mededeling doet hij aan de Immigratie- en Naturalisatiedienst toekomen.

Art. 18d

- 1. Van alle in registers opgenomen akten van de burgerlijke stand wordt een dubbel of een afschrift gehouden, volgens regels, bij algemene maatregel van bestuur te stellen.
- 2. Bij algemene maatregel van bestuur wordt geregeld alles wat betreft de bewaring van de dubbel en de afschriften alsmede van de daarop betrekking hebbende latere vermeldingen.
- 3. Wanneer akten van de burgerlijke stand verloren zijn gegaan of verminkt zijn, wordt ter vervanging van deze akten van de dubbel en van de akten een afschrift gemaakt door een of meer door Onze Minister van Justitie aan te wijzen Centrale Bewaarplaatsen waar de dubbel en bewaard worden. De afschriften treden in de plaats van de verloren gegane of verminkte akten.
- 4. Er wordt een lijst opgesteld van de akten die vervangen worden, die in de *Staatscourant* wordt gepubliceerd.
- 5. De kosten voor de vervanging van akten van de burgerlijke stand komen ten laste van de Staat, tenzij het de vervanging van akten betreft die bewaard worden door een gemeente. In het laatstgenoemde geval komen de kosten van vervanging voor rekening van de gemeente.
- 6. Onze Minister van Justitie kan nadere regels stellen omtrent de wijze waarop de vervanging van de akten dient te worden uitgevoerd.

Afschriften aktes

AFDELING 4

De akten van geboorte, van overlijden en de akten houdende attestaties de vita

Art. 19

- 1. Een akte van geboorte wordt opgemaakt door de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente waar het kind is geboren.
- 2. Indien de plaats van de geboorte van het kind niet bekend is, wordt de akte opgemaakt door de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente waar het kind is aangetroffen. Die gemeente geldt als gemeente waar het kind is geboren.

Geboorteakte

Art. 19a

- 1. In geval van geboorte op Nederlands grondgebied in een rijdend voertuig of op een varend schip of tijdens een binnenlandse luchtreis met een luchtvaartuig, wordt de akte van geboorte opgemaakt door de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente waar dat kind het voertuig, het schip of het luchtvaartuig verlaat, dan wel waar het schip ligplaats kiest. Die gemeente geldt als gemeente waar het kind is geboren.
- 2. In geval van geboorte tijdens een zeereis met een in Nederland geregistreerd voertuig, dan wel tijdens een internationale luchtreis met een in Nederland geregistreerd luchtvaartuig, is de gezagvoerder van het voertuig of het luchtvaartuig verplicht een voorlopige akte van geboorte binnen vierentwintig uur in het journaal in te schrijven in tegenwoordigheid van twee getuigen en zo mogelijk van de vader. De gezagvoerder zendt een afschrift van die akte zo spoedig mogelijk aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente 's-Gravenhage. Deze maakt de akte van geboorte op aan de hand van het ontvangen afschrift, met dien verstande dat hij gegevens die ontbreken of hem blijken onjuist te zijn, zoveel mogelijk aanvult of verbetert. Aan de personen op wie de akte betrekking heeft, wordt een uittreksel van de akte toegezonden.

Geboorte in voer- of voertuig

Art. 19b

Indien de plaats of de dag van de geboorte van het kind niet bekend is dan wel indien de naam, met inbegrip van de voornamen, van de moeder uit wie het kind is geboren niet bekend is, wordt de geboorteakte ten aanzien van deze punten opgemaakt krachtens een bevel en overeenkomstig de aanwijzingen van het openbaar ministerie.

Geboorteakte op aanwijzing OM

Art. 19c

Zijn krachtens artikel 5, tiende lid, van dit boek in de akte een voorlopige voornaam en geslachtsnaam opgenomen, dan zendt de ambtenaar van de burgerlijke stand onverwijld een volledig afschrift van de akte aan Onze Minister van Justitie.

Akte vondeling naar minister

Art. 19d

- 1. Indien het geslacht van het kind twijfelachtig is, wordt een geboorteakte opgemaakt, waarin wordt vermeld dat het geslacht van het kind niet is kunnen worden vastgesteld.
- 2. Binnen drie maanden na de geboorte, of, bij overlijden binnen die termijn, ter gelegenheid van de aangifte van het overlijden, wordt onder doorhaling van de in het eerste lid bedoelde akte een nieuwe geboorteakte opgemaakt, waarin het geslacht, indien dit inmiddels is vastgesteld, wordt vermeld aan de hand van een ter zake overgelegde medische verklaring.
- 3. Is binnen de in het tweede lid genoemde termijn geen medische verklaring overgelegd, of blijkt uit de overgelegde medische verklaring dat het geslacht niet is kunnen worden vastgesteld, dan vermeldt de nieuwe geboorteakte dat het geslacht van het kind niet is kunnen worden vastgesteld.

Twijfel aan geslacht

Art. 19e

- 1. Tot de aangifte van een geboorte is bevoegd de moeder uit wie het kind is geboren.
- 2. Tot de aangifte is verplicht de vader of de moeder uit wie het kind niet is geboren.

Aangifte van geboorte

- 3. Wanneer de persoon genoemd in het tweede lid ontbreekt of verhinderd is de aangifte te doen, is tot aangifte verplicht:
  - a. ieder die bij het ter wereld komen van het kind tegenwoordig is geweest;
  - b. de bewoner van het huis waar de geboorte heeft plaats gehad, of indien zulks is geschied in een inrichting tot verpleging of verzorging bestemd, in een gevangenis of in een soortgelijke inrichting, het hoofd van die inrichting of een door hem bij onderhandse akte bijzonderlijk tot het doen van de aangifte aangewezen ondergeschikte.
- 4. Voor een in het derde lid, onder b, genoemde persoon bestaat de verplichting alleen indien een onder a genoemde persoon ontbreekt of verhinderd is.
- 5. Wanneer tot de aangifte bevoegde of verplichte personen ontbreken of nalaten de aangifte te doen, geschiedt deze door of vanwege de burgemeester van de gemeente alwaar de geboorteakte moet worden opgemaakt.
- 6. De verplichting tot aangifte moet worden vervuld binnen drie dagen na de dag der bevaling. Van een aangifte later dan de derde dag, bedoeld in de eerste zin van dit lid, wordt door de ambtenaar van de burgerlijke stand mededeling gedaan aan het openbaar ministerie.
- 7. De ambtenaar van de burgerlijke stand stelt de identiteit van de aangever vast aan de hand van een document als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht.
- 8. Bij de aangifte kan de ambtenaar van de burgerlijke stand zich doen overleggen een door de arts of de verloskundige die bij het ter wereld komen van het kind tegenwoordig was, opgemaakte verklaring dat het kind uit de als moeder opgegeven persoon is geboren. Is het kind buiten de tegenwoordigheid van een arts of verloskundige ter wereld gekomen, dan kan hij zich een door een zodanige hulpverlener nadien opgemaakte verklaring doen overleggen.
- 9. Wordt geen gevolg gegeven aan het verzoek van de ambtenaar van de burgerlijke stand om overlegging van een verklaring als bedoeld in het achtste lid of is in de verklaring vermeld dat de identiteit van de moeder uit wie het kind is geboren onbekend is, dan is artikel 19b van toepassing.

Art. 19f**Akte van overlijden**

- 1. Een akte van overlijden wordt opgemaakt door de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente waar het overlijden heeft plaatsgevonden.
- 2. Indien een lijk is gevonden en de plaats of de dag van overlijden niet met voldoende nauwkeurigheid kan worden vastgesteld, wordt de akte van overlijden opgemaakt door de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente waarin het lijk is gevonden of aan land gebracht.
- 3. Ongeacht het in het eerste lid bepaalde is het tweede lid van overeenkomstige toepassing indien het overlijden heeft plaatsgevonden op een op zee gestationeerde installatie en het lijk in Nederland aan land wordt gebracht.

Art. 19g**Overlijden in voer-
of vaartuig**

- 1. In geval van overlijden op Nederlands grondgebied in een rijdend voertuig of op een varend schip of tijdens een binnenlandse luchtreis met een luchtvaartuig, wordt de akte van overlijden opgemaakt door de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente waar het lijk het voertuig, het schip of het luchtvaartuig verlaat, dan wel waar het schip ligplaats kiest. Die gemeente geldt als gemeente waar het overlijden heeft plaatsgevonden.
- 2. In geval van overlijden tijdens een zeereis met een in Nederland geregistreerd voertuig, dan wel tijdens een internationale luchtreis met een in Nederland geregistreerd luchtvaartuig, is de gezagvoerder van het vaartuig of het luchtvaartuig verplicht een voorlopige akte van overlijden binnen vierentwintig uur in het journaal in te schrijven in tegenwoordigheid van twee getuigen. De gezagvoerder zendt een afschrift van die akte zo spoedig mogelijk naar de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente 's-Gravenhage. Deze maakt de akte van overlijden op aan de hand van het ontvangen afschrift, met dien verstande dat hij gegevens die ontbreken of hem blijken onjuist te zijn, zoveel mogelijk aanvult of verbetert. Aan de personen op wie de akte betrekking heeft, wordt een uittreksel van de akte toegezonden.

Art. 19h**Aangifte overlijden**

- 1. Tot de aangifte van een overlijden is bevoegd wie daarvan uit eigen wetenschap kennis draagt.
- 2. Binnen de in artikel 16 van de Wet op de lijkbezorging gestelde termijn voor de begraving of crematie, kan de persoon die in de lijkbezorging voorziet, door een in het eerste lid bedoelde persoon worden gemachtigd tot het doen van de aangifte. In dit geval kan de aangifte door de gemachtigde ook elektronisch worden gedaan, als deze weg is geopend.
- 3. De identiteit van de aangever wordt vastgesteld aan de hand van een document als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht, dan wel op bij algemene maatregel van bestuur te bepalen andere wijze.
- 4. De aangever verstrekt ten minste de volgende gegevens van de overledene:
  - a. geslachtsnaam, voornamen en geslacht van de overledene;

- b. voor zover bekend, plaats en dag van geboorte;
  - c. plaats, dag en, zo mogelijk, het tijdstip van overlijden en
  - d. diens burgerlijke staat en
  - e. diens laatst bekende woonadres of woonplaats.
- 5. Wanneer tot de aangifte bevoegde personen ontbreken of nalaten binnen de in de Wet op de lijkbezorging gestelde termijn voor de begraafing of crematie de aangifte te doen, geschiedt deze door of vanwege de burgemeester van de gemeente alwaar de akte van overlijden moet worden opgemaakt.
- 6. In de gevallen bedoeld in artikel 19f, tweede en derde lid, geschiedt de aangifte door de hulpofficier van justitie.

Art. 19i

- 1. Wanneer een kind levenloos ter wereld is gekomen, wordt een akte opgemaakt, die in het register van overlijden wordt opgenomen.
- 2. Wanneer een kind binnen de in artikel 19e, zesde lid, bepaalde termijn is overleden voordat aangifte van de geboorte is geschied, wordt zowel een akte van geboorte als een akte van overlijden opgemaakt.
- 3. In de in de vorige leden bedoelde gevallen is ten aanzien van de aangifte het bepaalde in artikel 19h van overeenkomstige toepassing. In het in het tweede lid bedoelde geval blijft artikel 19e buiten toepassing.
- 4. In het geval, bedoeld in het eerste lid, verstrekt de ambtenaar van de burgerlijke stand aan het Centraal Bureau voor de Statistiek zo spoedig mogelijk de gegevens betreffende dat kind, die zijn vermeld in het daartoe door hem te gebruiken formulier dat door Onze Minister van Veiligheid en Justitie is vastgesteld.

Art. 19j

- 1. Bij algemene maatregel van bestuur wordt geregeld al wat betreft de aan de ambtenaar over te leggen stukken, het opmaken van de akten, onderscheidenlijk de voorlopige akten van geboorte en van overlijden, en de inhoud daarvan.
- 2. Bij algemene maatregel van bestuur wordt tevens geregeld:
  - a. op welke wijze en waar de akten van geboorte en van overlijden zullen worden opgemaakt en ingeschreven wanneer dit ten gevolge van een verbod van verkeer of ten gevolge van andere buitengewone omstandigheden niet op de gewone wijze kan geschieden; en
  - b. op welke wijze en waar overlijdensakten zullen worden opgemaakt van militairen en van andere personen, die tot de krijgsmacht behoren en die te velde, in de slag, of in 's Rijks dienst buiten Nederland zijn overleden.

Art. 19k

- 1. Een ieder die zijn gewone verblijfplaats in Nederland heeft, kan de ambtenaar van de burgerlijke stand van zijn woonplaats verzoeken om afgifte van een attestatie de vita opgesteld overeenkomstig bijlage 1 van de op 10 september 1998 te Parijs tot stand gekomen Overeenkomst betreffende de afgifte van een attestatie de vita (*Trb.* 2004, 283).
- 2. De verzoeker verschijnt in persoon voor de ambtenaar van de burgerlijke stand van zijn woonplaats, dan wel voor de daartoe in Nederland bevoegde diplomatieke of consulaire autoriteit, tenzij hij in de onmogelijkheid hiertoe verkeert. Hij toont zijn identiteit aan aan de hand van een document als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht.
- 3. De attestatie de vita is gedurende zes maanden geldig, te rekenen vanaf de datum van afgifte. Zij is vrijgesteld van de vereisten van vertaling en van legalisatie dan wel van enig soortgelijk formeel vereiste.
- 4. De attestatie de vita wordt afgegeven in de Nederlandse taal en in de Franse taal. Op verzoek wordt daarbij tevens afgegeven:
  - a. de lijst van coderingen en de vertaling ervan in de officiële taal of in één van de officiële talen van het land waar de attestatie overgelegd zal worden, of
  - b. de vertaling in de officiële taal of in één van de officiële talen van de landen die bij de in het eerste lid genoemde Overeenkomst partij zijn. De vertaling wordt uitgevoerd overeenkomstig de in de bijlage bij de Overeenkomst vastgestelde termen.
- 5. Iedere belanghebbende kan met betrekking tot een attestatie de vita die is afgegeven in een ander land dat partij is bij de in het eerste lid genoemde Overeenkomst, de ambtenaar van de burgerlijke stand in zijn woonplaats dan wel de daartoe in Nederland bevoegde diplomatieke of consulaire autoriteit verzoeken om afgifte van:
  - a. een vertaling van de coderingen in het Nederlands, of
  - b. een vertaling van de attestatie de vita in het Nederlands.

Levenloze geboorte/
overlijden vóór
geboorteaangifte

Inhoud akten

Attestatie de vita

AFDELING 5

Latere vermeldingen**Art. 20****Latere toevoegingen
akten**

- 1. De ambtenaar van de burgerlijke stand voegt aan de onder hem berustende akten van de burgerlijke stand latere vermeldingen toe van akten van de burgerlijke stand en andere authentieke akten houdende naamskeuze, erkenning, ontkenning van het vaderschap of moederschap door de moeder, van besluiten houdende wijziging of vaststelling van namen, van bevestigingen van opties mede houdende vaststelling van namen en naturalisatiebesluiten mede houdende wijziging of vaststelling van namen alsmede van besluiten tot intrekking van zulke bevestigingen of besluiten, van de opgave van afwijkende namen die een persoon die meer dan één nationaliteit bezit, voert in overeenstemming met het recht van het land waarvan hij mede de nationaliteit bezit, van akten houdende beëindiging van een geregistreerd partnerschap, van akten van omzetting van een geregistreerd partnerschap, wijziging van de vermelding van het geslacht na een aangifte als bedoeld in artikel 28, alsmede van rechterlijke uitspraken waarvan de dagtekening ten minste drie maanden oud is en die inhouden:

- a. een last tot wijziging van de voornamen of van de geslachtsnaam, een adoptie, een herroeping van een adoptie, een vernietiging van een erkenning, een gerechtelijke vaststelling van het ouderschap, een gegrondverklaring van een ontkenning van het vaderschap of, of een vernietiging van zulk een uitspraak;
- b. de nietigverklaring van een huwelijk of van een geregistreerd partnerschap of de vernietiging van zulk een uitspraak tussen echtelieden of geregistreerde partners wier huwelijksakte onderscheidenlijk, dan wel akte van omzetting van een geregistreerd partnerschap of huwelijk in de Nederlandse registers van de burgerlijke stand is opgenomen.

- 2. De ambtenaar van de burgerlijke stand voegt eveneens aan de onder hem berustende akten van de burgerlijke stand latere vermeldingen toe van in kracht van gewijsde gegane rechterlijke uitspraken die een echtscheiding of een ontbinding van een geregistreerd partnerschap, een ontbinding van een huwelijk na scheiding van tafel en bed of de vernietiging van zulk een uitspraak tussen echtelieden wier huwelijksakte, akte van registratie van een partnerschap of akte van omzetting van een geregistreerd partnerschap of huwelijk in de Nederlandse registers van de burgerlijke stand is opgenomen, inhouden.

Art. 20a**Latere toevoegingen**

- 1. De in artikel 20 bedoelde latere vermeldingen, met uitzondering van de vermeldingen, bedoeld in het eerste lid, onder b, alsmede van de vermeldingen houdende beëindiging van een geregistreerd partnerschap en van de vermeldingen van een omzetting van een geregistreerd partnerschap, worden toegevoegd aan de geboorteakte van de betrokken persoon. Van een wijziging of vaststelling van de geslachtsnaam wordt tevens een latere vermelding toegevoegd aan de geboorteakten van de kinderen van de betrokken persoon, voor zover de wijziging of vaststelling zich tot hen uitstrekt.

- 2. De in artikel 20, eerste lid, onder b, en tweede lid, bedoelde latere vermeldingen alsmede de in de aanhef van artikel 20, eerste lid, bedoelde beëindiging van een geregistreerd partnerschap en de daar bedoelde omzetting, worden toegevoegd aan de huwelijksakte dan wel aan de akte van registratie van een partnerschap van de betrokken persoon.

- 3. Wanneer als gevolg van het huwelijk of van de echtscheiding een verandering intreedt in de geslachtsnaam van een persoon, wordt hiervan, voorzover zij niet in de huwelijksakte is vermeld, aan deze akte een latere vermelding toegevoegd. Tevens wordt daarvan een latere vermelding toegevoegd aan de geboorteakte van de betrokkene en de geboortenakten van diens kinderen, voor zover hun naam eveneens verandert.

Art. 20b**Inschrijving buiten-
landse akten**

- 1. Van akten en uitspraken die buiten Nederland overeenkomstig de plaatselijke voorschriften door een bevoegde instantie zijn opgemaakt of gedaan en een overeenkomstige uitwerking hebben als de akten en rechterlijke uitspraken, bedoeld in artikel 20, wordt, tenzij de Nederlandse openbare orde zich hiertegen verzet, op verzoek van een belanghebbende dan wel ambtshalve, door de ambtenaar van de burgerlijke stand een latere vermelding toegevoegd aan de desbetreffende in de registers van de burgerlijke stand hier te lande voorkomende huwelijksakte, akte van registratie van een partnerschap, akte van omzetting van een geregistreerd partnerschap of huwelijk of geboorteakte. Van een verandering van de geslachtsnaam wordt op verzoek van een belanghebbende tevens een latere vermelding gevoegd bij de geboorteakte van de kinderen van de betrokken persoon, voor zover hun naam eveneens verandert.

- 2. Indien een latere vermelding ambtshalve aan een akte is toegevoegd, zendt de ambtenaar van de burgerlijke stand een afschrift van de akte en de latere vermelding aan de persoon of personen op wie de akte betrekking heeft.

Art. 20c**Schakelbepaling**

De artikelen 18 en 18c zijn van overeenkomstige toepassing.